

REPUBLIKA HRVATSKA

BJELOVARSKO BILOGORSKA ŽUPANIJA

DJEČJI VRTIĆ ŠANDROVAC

Bjelovarska 3a, 43227 Šandrovac

Broj telefona: 043/874-128

Broj mobitela: 095/557-6793

Adresa elektroničke pošte: djecji.vrtic.sandrovac@gmail.com

**REDOVITI 10-SATNI PROGRAM RADA DJEČJEG
VRTIĆA „Šandrovac“**

AUTOR PROGRAMA:

Martina Sabadžija Bokan,

mag.praesc.educ.

Šandrovac, kolovoz 2025.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	3
2. USTROJSTVO PROGRAMA.....	7
3. MATERIJALNI UVJETI.....	9
3.1. PROSTORNI UVJETI.....	9
3.2. OPĆA DIDAKTIČKA OPREMA.....	13
3.3. ASPEKTI SIGURNOSTI I MJERE ZAŠTITE.....	15
4. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD.....	17
4.1. ZADAĆE PO RAZVOJNIM PODRUČJIMA.....	29
4.1.1. DJECA U DOBI OD 1 DO 2 GODINE.....	29
4.1.2. DJECA U DOBI OD 2 DO 3 GODINE.....	31
4.1.3. DJECA U DOBI OD 3 DO 4 GODINE.....	33
4.1.4. DJECA U DOBI OD 4 DO 5 GODINA.....	35
4.1.5. DJECA U DOBI OD 5 DO 6 GODINA.....	38
5. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE.....	48
6. NAOBRAZBA I USAVRŠAVANJE ODGAJATELJA.....	51
7. SURADNJA S RODITELJIMA.....	52
8. SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA.....	55
9. VREDNOVANJE PROGRAMA.....	57
10. FINANCIRANJE PROGRAMA.....	58
11. ZAKLJUČAK.....	60
12. LITERATURA.....	61
13. PRILOZI.....	63
13.1. SIGURNOSNO-ZAŠTITNI I PREVENTIVNI PROGRAM U	

DJEČJEM VRTIĆU.....	63
13.2. PRESLIKE DIPLOMA.....	89

1. UVOD

Općina Šandrovac sa svojih sedam pripadajućih naselja: Šandrovac, Jasenik, Lasovac, Lasovac Brdo, Ravneš, Kašljavac i Pupelica s 1780 stanovnika na svom području ima otvoren Dječji vrtić Šandrovac. Iako je za redovitim predškolskim odgojem i obrazovanjem postojao interes i ranije, Dječji vrtić Šandrovac otvoren je u rujnu 2020. godine s dvanaestero upisane djece u jednu mješovitu odgojno-obrazovnu skupinu. U siječnju 2023. godine otvorena je i druga mješovita odgojno-obrazovna skupina te je tada u svakoj odgojno-obrazovnoj skupini bilo po šesnaestero djece. Jedna odgojno-obrazovna skupina je formirana s djecom od treće do pete godine života dok su u drugu upisana djeca od pete godine života do dobi polaska u osnovnu školu.

Od svog osnivanja, Općina je ostvarila razne projekte za dobrobit svojih stanovnika, no svjesni su da zadržavanje mladih obitelji ovisi o zbrinjavanju i uključivanju djece u odgojno-obrazovni sustav od najranije dobi. Izgradnjom i osnivanjem vrtića potvrđuju svoju socijalnu odgovornost prema zajednici. Uvođenjem redovitog predškolskog odgoja pružaju se jednaki odgojno-obrazovni uvjeti svoj djeci u predškolskom razvoju. Dječji vrtić Šandrovac u svom Planu rada iz svibnja 2020. godine autorice Gabrijele Golub, prof. nije imao obuhvaćenu jasličnu odgojno-obrazovnu skupinu. Prikupljanjem podataka na području Općine Šandrovac zaključeno je da postoji velik broj zainteresiranih roditelja koji traže uključivanje djece u jasličnu odgojno-obrazovnu skupinu. Uvođenjem jaslične odgojno-obrazovne skupine pružit će se jednaki odgojno-obrazovni uvjeti svoj djeci u predškolskom razvoju. Roditelji koji su imali potrebu zbrinjavanja djece od najranije dobi u jasličnu odgojno-obrazovnu skupinu do sada su sami vozili djecu u druga mjesta koja su imala mogućnost upisa jaslične odgojno-obrazovne skupine.

Općina se prijavila na program iz Europske unije iz podmjere 7.4. "Ulaganje u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu" provedba tipa operacije 7.4.1. "Ulaganje u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu" iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. godine. Dio sredstava je samostalno osigurala i investirala Općina Šandrovac kako bi se stvorili uvjeti za što ranije

uključivanje djece u predškolske programe. Osnivanje i izgradnja vrtića važan su preduvjet gospodarskih i društvenih smjernica. Vrtić je izgrađen s dvije odgojno-obrazovne prostorije (sobe dnevnog boravka) i njima pripadajućim sanitarnim čvorovima. U suterenu vrtića nalazi se Sportska dvorana ili dvorana za druženje sa svojim pripadajućim sanitarnim čvorom. Dopisom „Zahtjev za izdavanjem rješenja o početku rada u promijenjenim uvjetima u Dječjem vrtiću“ od 02.05.2025. prema Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - Upravnom odjelu za poslove Državne uprave zatražili smo prenamjenu *Dvorane za sport i druženje* u sobu dnevnog boravka za stariju mješovitu odgojno-obrazovnu skupinu. Nakon izvršenog očevida Upravnog odjela za poslove državne uprave i izdavanja pozitivnog mišljenja za početak rada u promijenjenim uvjetima, jednu sobu dnevnog boravka u kojoj su do sada boravila djeca mješovite odgojno-obrazovne skupine prenamijenit ćemo u sobu dnevnog boravka za djecu jaslične odgojno-obrazovne skupine. Djecu starije mješovite odgojno-obrazovne skupine premjestit ćemo u prenamijenjenu sobu dnevnog boravka iz Dvorane za sport i druženje.

Program Dječjeg vrtića „Šandrovac“ temelji se na osnovnim dokumentima ranog i predškolskog odgoja u Republici Hrvatskoj:

- Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju (Narodne novine, 10/97, 107/07 i 94/13) koji rani i predškolski odgoj smještava kao integralni dio sustava odgoja i obrazovanja i skrbi o djeci, obuhvaća programe odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi koji se ostvaruju u dječjim vrtićima.
- Državnom pedagoškom standardu predškolskog odgoja i obrazovanja (Narodne novine, 63/08 i 90/10) prema kojem su vrtići dužni, u organizacijskom i stručnom smislu, uskladiti svoju djelatnost s odredbama ovog Standarda.
- Strategijom obrazovanja, znanosti i sporta (2014).
- Programskim usmjerenjem odgoja i obrazovanja predškolske djece (Glasnik Ministarstva prosvjete i kulture, 7/8, 1991).
- Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (Narodne novine, 5/15) i svim ostalim dokumentima koji su relevantni za područje ranog i

predškolskog odgoja i obrazovanja, a koje je bilo potrebno proučiti pri izradi ovog programa.

Vizija našeg vrtića vezana je za stvaranje i razvijanje suvremene dječje ustanove usmjerene djetetu u kojem će se odvijati kvalitetno i bogato življenje djece i odraslih.

Misija našeg vrtića je stvarati takav kurikulum koji će biti prepoznatljiv, prilagodljiv, dinamičan i fleksibilan s materijalnim i socijalnim karakteristikama sa stručnim i motiviranim profesionalcima spremnim za kvalitetnije mijenjanje odgojno-obrazovne prakse.

Kultura ustanove našeg vrtića temeljit će se na suradničkom ozračju i zajedničkoj odgovornosti svih profesionalaca koji sudjeluju u njezinom građenju za ostvarivanje kvalitetnih odnosa među djecom i odraslima. Praćenje i procjenjivanje potreba djece i njihovih roditelja stvarat će temelj za fleksibilan i okvirni pristup odgojno-obrazovnoj praksi koja će polaziti od ciljeva, vrijednosti i načela Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2015.), ali će istovremeno ostavljati dovoljno prostora za realiziranje specifičnosti koje nosi konkretan lokalni kontekst.

Odgojno-obrazovni rad u Dječjem vrtiću temeljit će se na nekoliko spoznaja suvremene pedagojske teorije, a to su:

- Dijete je biće koje aktivno i angažirano sudjeluje u svim segmentima razvoja te se pozicionira kao subjekt u odgojno-obrazovnom procesu.
- Dijete je specifično i kompetentno biće čiji se potencijali moraju iskoristiti u optimalnim periodima razvoja.
- Dijete rane i predškolske dobi, kao što pokazuje suvremena znanstvena disciplina neuroznanost, raspolaže s izuzetno velikim razvojnim potencijalima koji će se manifestirati pod uvjetom da mu osiguramo poticajne materijalne uvjete i izazovne aktivnosti.
- Svaka predškolska ustanova ima svoju kulturu i identitet koji ovisi o konkretnom okruženju u kojem djeluje te prirodi odnosa između svih koji u odgojno-obrazovnom procesu participiraju.

Cilj programa je osigurati materijalne, socijalne, zdravstvene i obrazovne uvjete uz pomoć kojih će dijete doživjeti svoju punu afirmaciju i koji će osigurati

osnovu za ostvarivanje osobne, emocionalne, obrazovne i socijalne dobrobiti za dijete. Fleksibilnost u svim dimenzijama kulture našeg vrtića stvarat će mogućnost za zadovoljenje potreba i prava djece.

Zadaće programa bit će usmjerene na razvoj konkretnih kompetencija (znanja, vještine, navike, sposobnosti, uvjerenja i stavova) i vrijednosti proklamirane Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

Osim usmjerenosti na bazične kompetencije (razvoj kreativnosti, divergentnog mišljenja, interpersonalnih vještina, istraživačkih vještina, sposobnosti učenja, sposobnosti prilagođavanja novim situacijama i sl.) sukladno europskom okviru (Lisabon, 2000), usmjerit ćemo se na kompetencije za cjeloživotno učenje i obrazovanje shvaćajući ih kao razvojne i dinamične kategorije čija osnova nastaje već u ranom djetinjstvu.

Osnovne vrijednosti koje nastojimo razvijati kod svakog pojedinca su:

- znanje
- identitet
- solidarnost i tolerancija
- odgovornost
- autonomija
- kreativnost.

Strategije kojima ćemo razvijati ove ciljeve i vrijednosti vezat ćemo uz suvremeni kurikulum koji karakterizira integriranost, otvorenost i dinamičnost u odnosu na konkretna organizacijska, materijalna, socijalna i vremenska određenja ustanove. Građenje konkretnih kurikuluma naše ustanove odredit će profesionalci koji će kontinuiranim promatranjem i procjenjivanjem konkretne odgojno-obrazovne prakse doprinijeti stalnom mijenjanju odgojno-obrazovnih uvjeta. Budući da smo se orijentirali na fleksibilnu organizaciju procesa sukladno potrebama djece i njihovih roditelja, kurikulum vrtića ćemo modificirati prema tim potrebama ostajući dosljedni ciljevima, vrijednosti i zadaćama Nacionalnog kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

U okviru **cjelodnevnog 10-satnog redovnog programa** svakodnevno, putem situacijskog učenja i integrirano sa svim drugim sadržajima i organizacijskim formama, realizirat će se rano učenje engleskog jezika i sportski programi nakon verifikacije

programa i obrazovanja odgojitelja.

2. USTROJSTVO PROGRAMA

Ustrojstvo programa biti će postavljeno sukladno potrebama djece i roditelja koje smo ispitali putem ankete. A, radi se o 10-satnom dnevnom trajanjeu vremenu od 6,00 do 16,00 sati.

Kod formiranja skupine vodili smo računa o dobi prijavljene djece i broju djece u odnosu na Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe koji možemo primiti u određenu dobnu skupinu.

Ustrojstvo Dječjeg vrtića temeljit će se na sljedećim obilježjima:

- fleksibilnost u organizacijskim i didaktičko-metodičkim određenjima s nastojanjem za polaznje od konkretnih zahtjeva i očekivanja obitelji i uže zajednice
- prilagođavanje prostornih i materijalnih uvjeta konkretnoj djeci, spoznajama o njihovim potrebama, konkretnim razvojnim i iskustvenim razinama te osiguravanjem uvjeta za sigurno i izazovno odrastanje
- sloboda i autonomija u izboru aktivnosti učenja i igre, interakcijskih i komunikacijskih situacija s vršnjacima i odraslima.

Trajanje programa: 10-satni cjelodnevni program

Vrijeme provedbe godišnje: sve radne dane u godini

Vrijeme provedbe tjedno: svih pet radnih dana tjedno

Vrijeme provedbe dnevno: od 6 do 16 sati

Ustrojit će se dvije mješovite odgojno-obrazovne skupine djece od navršene treće godine života do polaska u osnovnu školu. Ustrojit ćemo jednu jasličnu mješovitu odgojno-obrazovnu skupinu za djecu od navršene prve godine do treće godine života. Budući da organizacija našeg vrtića počiva na fleksibilnosti i prostornoj otvorenosti, imamo mogućnost ustrojiti dobno mješovite skupine i to: jednu skupinu djece od treće do pete godine života te jednu mješovitu skupinu od pete godine života do dobi polaska

u školu. Prenamjenom Prostorije za sport i druženje stariju ćemo mješovitu odgojno-obrazovnu skupinu (skupinu djece od pete godine života do dobi polaska u osnovnu školu) premjestiti u tu sobu dnevnog boravka, a od prijašnje mješovite odgojno-obrazovne skupine iskoristili bismo prostoriju za otvaranje jaslične odgojno-obrazovne skupine djece za koju postoji interes na području općine Šandrovac.

SKUPINA	BROJ DJECE
Jedna jaslična skupina od 1. do 3. godine života u sobi dnevnog boravka od 46,16m ²	9
Jedna mješovita odgojno-obrazovna skupina djece od 3. do 4. godine života u sobi dnevnog boravka od 46,16m ²	15
Jedna mješovita odgojno-obrazovna skupina djece od navršene 5.godine do dobi polaska u osnovnu školu u sobi dnevnog boravka od 53m ²	18
UKUPNO	42 djece

Odgojno-obrazovni i ostali radnici nužni za realizaciju programa:

U svakoj će skupini raditi dva odgajatelja s punim radnim vremenom. Sukcesivnost i poklapanje radnog vremena pojedinih odgajatelja procijenit će se temeljem promatranja i procjenjivanja konkretne situacije. Namjera je da bude što je moguće više preklapanja u neposrednom odgojno-obrazovnom procesu. Osim neposrednog rada s djecom, odgajatelji će jedan dio vremena (od 40 sati tjedno) utrošiti na planiranje i valoriziranje odgojno-obrazovnog procesa, suradnju s roditeljima i vanjskim čimbenicima, stručno usavršavanje (individualno, refleksije i samorefleksije) te pripremanje i obogaćivanje materijalnog okruženja.

Poslove rukovođenja i organiziranja odgojno obrazovnog rada preuzet će **odgajatelj ravnatelj** koji zadovoljava potrebne uvjete za tu funkciju (najmanje 5 godina radnog iskustva te položen stručni ispit) s 20% radnog vremena.

Stručni suradnik pedagog bit će angažiran kao vanjski suradnik 0,10 minuta radnog vremena po skupini radi praćenja i unaprjeđivanja odgojno-obrazovnog rada, stručnog usavršavanja odgajatelja, suradnje s roditeljima te građenja i razvijanja različitih dimenzija kurikuluma vrtića.

Višu medicinsku sestru za obavljanje zadaća vezanih uz njegu i skrb za tjelesni rast i razvoj djece, angažirat ćemo kao vanjskog suradnika najmanje 2 sata tjedno.

Na poslovima **održavanja čistoće** unutarnjih i vanjskih prostora radit će spremačica s punim radnim vremenom.

Na **poslovima prehrane** i osiguravanja potrebnih obroka dnevno radit će jedna KV kuharica s punim radnim vremenom

Administrativno računovodstvene poslove i poslove održavanja organizirat će Osnivač.

Praćenje i provjeru kvalitete organizacije rada vršit će resorno ministarstvo, osnivač, ravnatelj i pedagog vrtića, nadležne inspeksijske službe i agencije prema svojim nadležnostima. Interno vrednovanje provodit će svi odgajatelji, roditelji, ravnatelj i pedagog. Temeljem rezultata vanjske i unutarnje evaluacije, na kraju pedagoške godine izradit će se izvješće kao korektiv ostvarenog procesa.

3. MATERIJALNI UVJETI

3.1 PROSTORNI KONTEKST

Dječji vrtić „Šandrovac“ suvremeni je novoizgrađeni objekt s 474,69 m² unutarnjeg prostora, natkrivenih terasa i velike ograđene zelene površine.

Unutarnji prostor od 474,69 m² raspoređen je na temelju Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe (NN br. 63/2008. I 90/2010) na sljedeći način:

BROJ	PROSTORIJA	POVRŠINA (m²)
1.	VJETROBRAN	8,09
2.	SOBA ZA IZLOACIJU	6,40
3.	PROSTOR SA SANITARIJAMA ZA IZOLACIJU	3,76
4.	HODNIK	33,23

5.	STUBIŠTE	10,43
6.	URED RAVNATELJICE	7,83
7.	ODGOJITELJSKA SOBA	15,35
8.	SOBA PEDAGOGA	7,38
9.	GARDEROBA ZA ODGOJITELJE	6,25
10.	DNEVNI BORAVAK 1	46,16
11.	GARDEROBA ZA BORAVAK DJECE 1	7,76
12.	SANITARNI BLOK ZA BORAVAK 1	10,53
13.	DNEVNI BORAVAK 2	46,16
14.	GARDEROBA ZA BORAVAK DJECE 2	7,76
15.	SANITARNI BLOK ZA BORAVAK 2	10,53
16.	NATKRIVENA TERASA	57,42
17.	NATKRIVENI PROLAZ	11,09
	SUTEREN-GOSPODARSKI PROSTOR	
1.	HODNIK SA STUBIŠTEM	28,16
2.	GARDEROBE ZA TEHNIČKO OSOBLJE Ž	4,17
3.	GARDEROBE ZA TEHNIČKO OSOBLJE M	4,84
4.	ARHIVA	4,25
5.	KOTLOVNICA	22,11
6.	GARDEROBA ZA DJECU (BIVŠA RADIONICA MAJSTORA)	5,94
7.	SANITARNI ČVOR ZA DVORANU ZA DRUŽENJE I SPORT	4,83
8.	DVORANA ZA DRUŽENJE I SPORT - PRENAMJENA U SOBU DNEVNOG BORAVKA	53,00
9.	KUHINJA	55,22
10.	IZDAVANJE HRANE	8,78
11.	POVRAT POSUĐA	8,88
12.	PRAONICA RUBLJA	15,43
13.	PRETPROSTOR PRAONICE RUBLJA	3,28

14.	SABIRNICA NEČISTOG RUBLJA	6,93
15.	SABIRNICA ČISTOG RUBLJA	6,06
16.	SKLADIŠNI PROSTOR	11,95
17.	SPREMIŠTE ZA REKVIZITE	3,24
18.	NATKRIVENI PROLAZ	39,06

Na ukupno 474,69 m² bit će upisano do 42 djece rane i predškolske dobi.

Iz tlocrta je vidljivo da je dio za djecu predviđen sa dvije sobe dnevnog boravka, kupaonice i garderobni prostor. Prostor također ima Dvoranu za druženje i sport veličine 53m² koju planiramo prenamijeniti u treću odgojno-obrazovnu skupinu nakon što dobijemo Suglasnost o početku rada u promijenjenim uvjetima u Dječjem vrtiću Šandrovac od Upravnog odjela za poslove državne uprave pri Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Uz Dvoranu za druženje i sport nalazi se pripadajući sanitarni čvor, garderobni prostor i hodnik koji vodi do natkrivene terase. Tako fleksibilna organizacija prostora svakom djetetu omogućuje količinu prostora propisanu Državnim pedagoškim standardom predškolskog odgoja i naobrazbe, a istovremeno i mogućnost komunikacije s drugom djecom koja se nalaze u drugom prostoru.

Vanjski prostor sastavljen je od natkrivenog dijela i zelene površine. Ukupna površina vanjskog, ograđenog, dijela je cca 1500 m². Općina Šandrovac, naš osnivač, nam je prepustila na korištenje igralište koje se nalazi nasuprot Dječjem vrtiću Šandrovac do kojeg vodi kolni prijelaz. Igralište je ograđeno, u hladovini, obogaćeno spravama, prostorom za odmor i prekriveno travnatom površinom površine 400m² (Odlukom o povjeravanju korištenja dječjeg igrališta javnoj ustanovi Dječji vrtić Šandrovac, KLASA: 406-01/22-03/21, URBROJ: 2103-15-03-22-2, OD 27.05.2022.)

Pri promišljanju prostornih i organizacijskih rješenja koja bi bila po mjeri djeteta, nastojali smo iskoristiti moguće prednosti zajedničkog institucijskog življenja djece i odraslih te smanjiti moguće negativnosti. Arhitektura vrtića dozvolit će djeci slobodu u izboru sadržaja, materijala, prostora, vršnjaka i odraslih što daje interaktivno obilježje prostoru. Sva područja djetetovog razvoja bit će pokrivena unutar raznovrsnih i bogato opremljenih centara aktivnosti. Pri njihovom formiranju i obogaćivanju vodit će se računa o nekim osnovnim parametrima dobrog prostora kao što su: prepoznatljivost, jasnoća, dostupnost, zadovoljenje visokih estetskih i odgojnih zahtjeva te sigurnost.

Veličina prostora sukladna je članku 46. st. 2 i 3 Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe (5m² za djecu jaslične dobi te 3 m² za djecu od tri godine do dobi polaska u osnovnu školu).

Jedinica za djecu vrtičke dobi obuhvaća prostor u koji će se funkcionalno smjestiti različiti centri i prostori namijenjeni za specifične vrste aktivnosti (centri simboličke igre, istraživanja, atelje, senzomotorički, obiteljski, centar građenja, čitanja i pisanja i drugi).

Jedinica za djecu jaslične dobi obuhvaća prostor u koji će se funkcionalno smjestiti različiti centri i prostori namijenjeni za specifične vrste aktivnosti (obiteljski centar opremljen lutkama i krevetićem, odjećom za presvlačenje, centar građenja velikim kockama, centar mirnih aktivnosti u kojeg su smještene mazilice, slikovnice, centar bazena s lopticama, centar kuhinje, likovni i glazbeni centar).

Sve prostorije u zgradi su suhe i prozirne s dovoljno dnevnog svjetla i umjetnom rasvjetom koja je logički raspoređena. Svi prostori imaju mogućnost prirodne ventilacije. Podovi na kojima djeca borave topli su i elastični te mogu podnijeti mokro pranje i dezinfekciju.

Organizirani su i višenamjenski prostori (spremište za opremu i igračke, rekvizite i didaktička sredstva).

Odgojno-obrazovni, zdravstveni i ostali radnici imaju svoj prostor za sastanke, timska planiranja, refleksije i dr.

Vanjski prostor obuhvaća prilazne puteve, pješačke i kolne puteve te vlastito parkiralište.

Prostor kao „trećeg odgajatelja“ ćemo organizirati tako da djeci u velikoj mjeri pruža osjećaj slobode i mogućnost ugodnog druženja, osigurava svakodnevne kontakte djece i odraslih, omogućava komunikaciju, otkriva nove i neobične materijale za eksperimentiranje i istraživanje. Promatrat ćemo i analizirati smislenost prostorne organizacije za djetetov razvoj i življenje te ga učiniti sličnijem obiteljskom okruženju i ozračju.

Prostor ćemo opremiti materijalima koji će omogućiti, između ostalog, različita senzorička i motorička iskustva i koji je pogodan za različite spoznajne aktivnosti djece. Namještaj ćemo prilagoditi djeci tako da zadovoljava njihovu potrebu za sigurnošću, ali i autonomijom.

Prostornom organizacijom naglasit ćemo socijalno-interaktivnu komponentu omogućavajući djeci izbor prostora u kojem borave i odgajatelja u čije aktivnosti se žele uključiti kao i mogućnost osamljivanja, ovisno o njihovim potrebama.

Maksimalno će se, gdje i kada je to moguće, uvažavati osobni ritam djece i specifične potrebe svakog djeteta.

3.2.OPĆA I DIDAKTIČKA OPREMA

U odgojno-obrazovnom radu koristit će se osnovna oprema, didaktička sredstva i ostali materijal. Pri nabavi sredstava i didaktičkog materijala rukovodili smo se sljedećim kriterijima: zadovoljavanje pedagoških kriterija, visokih estetskih kriterija, funkcionalnosti i zadovoljavanja sigurnosno-zaštitnih uvjeta.

- Pedagoški kriteriji - prilagođenost dobi djece, dostupnost i polivalentnost, mogućnost otkrivanja konvencionalne upotrebe materijala, a kasnije i simboličke.
- Estetski kriteriji - skladne boje, lijep izgled i privlačnost za dijete.
- Funkcionalni kriteriji - materijal koji se koristi u dječjim aktivnostima mora pozivati djecu na aktivnost, angažman i poticati dijete na akciju.
- Sigurnosni kriteriji – lakoća manipuliranja, reorganiziranja, laka prenosivost, zaobljenost svih uglova.

U unutarnjem prostoru raspodijelit će se stalni i povremeni centri aktivnosti. Nastojat ćemo centre učiniti što sličnijima stvarnom životu.

Svi centri su opremljeni temeljnom opremom koja će se nadopunjavati u suradnji s roditeljima, prikupljanjem i pribavljanjem PNM-a i njegovim pedagoškim oblikovanjem. Organizirat će se osnovni, gotovo stalni centri:

Centar dramskih igara koji je obogaćen različitom odjećom i obućom te raznim modnim dodacima. U centru se nalaze razne ginjole i štapne lutke, zijevalice, razni paravani i lutkarsko kazalište kao i rekviziti za postavljanje scene.

Centar građenja i konstruiranja koji obiluje materijalima: lego kockama, drvenim kockama, duplo kockama, drvenim i plastičnim vozilima te pedagoški neoblikovanim materijalom.

Likovni centar s materijalima i alatima za slikanje, modeliranje, instalacije, crtanje s raznim štafelajima.

Centar prirode obogaćen je raznim prirodninama, sjemenkama, biljkama, voćem, povrćem, enciklopedijama, povećalima, pincetama, vagom, pješčanim satom.

Glazbeni centar sadrži zvečke, šuškalice, udaraljke, triangle, pedagoški neoblikovane materijale, CD-e i bubnjeve.

Centar simboličke igre s pripadajućim materijalima: posuđe za serviranje hrane, pribor za jelo, razni kuhinjski pribor (cjedila, pjenjače, špatule, kuhače, kuhinjska vaga), materijal za serviranje stola (stolnjaci, vage, posude za voće, svijećnjaci), kuhinjski aparati, namirnice za igru (voće, povrće, slastice koje će odgojitelji kaširati), razne pregače, podmetači i drugo.

Centar knjižnice sa zbirkama proze i poezije za djecu, časopisima, slikovnicama, enciklopedijama, evidencijama o posudbama knjiga, članskim iskaznicama.

Centar za razvoj digitalnih kompetencija s računalima, CD-ima, edukativnim i računalnim igrama, pjesmicama i snimkama odgojno-obrazovnog procesa.

Centar predčitalačkih i čitalačkih vještina te vještina pisanja koje čine časopisi, priče i slikovnice koje djeca sama izrađuju, kartice s pojmovima, *memory*, slagalice sa slovima, križaljke, prvo početno slovo - slika, slova na magnet, magnet za pecanje slova, materijali za pisanje, razni materijali za knjigovežnicu, kvačice sa slovima, magnetne poklapaljke slova, plakati sa slikama, materijal za nizanje.

Povremeni centri organizirat će se prema trenutnim preokupacijama djece (centar liječnika, ljekarne, trgovine, tržnice, frizera i slično). Bogatstvo didaktičkog okruženja i općenito materijalni uvjeti u kojima se ostvaruje pedagoška praksa moraju zadovoljiti raznovrsne mogućnosti istraživanja, učenja i igre te razne razine njihove primjene. U dizajniranju poticajnog okruženja aktivno će sudjelovati djeca, a izbor će ovisiti o njihovim interesima, iskustvima i potrebama. Unutar prostora organizirat ćemo mjesta za mirnu igru i osamljivanje djece. Hodnici će biti opremljeni raznim instalacijama. Materijali će djeci biti ponuđeni pregledno, logično i svrsishodno. Sva didaktička sredstva i pomagala zadovoljavat će zadaće koje ostvarujemo i kriterije: razvojna primjerenost, lakoća uporabljivosti i privlačnost. Uz gotova didaktička sredstva vrtić će koristiti i neoblikovani i poluoblikovani materijal koji će zajedno skupljati i izrađivati

odgojitelji i roditelji. Takav materijal uvelike obogaćuje dječju igru te potiče istraživanje i stvaralaštvo. Zajedno ćemo izrađivati razna lota, pokrivaljke, *memory*, konstruktore, mozaike, zbirke sličica, prijevozna sredstva, kartice zanimanja, matematičke igre, makete, prometne znakove.

Cjelokupni materijalni kontekst uz brigu o zadovoljavanju odgojno-obrazovne dimenzije osiguravat će sigurnosno-zaštitne i preventivne zahtjeve koji će biti definirani prema za to potrebnim protokolima.

Vanjski prostor – igralište opremljeno je pješčanikom instaliranim u skladu s higijensko zaštitnim mjerama, ljuljačkama, toboganima, vrtuljcima. Dio dvorišta uredit ćemo u mali ekološki vrt. Dvorište ćemo obogatiti sadnjom drveća i ukrasnog bilja, vrtnim klupicama i raznim spravama od drvenih oblutaka i guma. Cijelo će igralište biti podijeljeno na polja s raznim podlogama (travom i gumenim podlogama). Uz vanjski prostor i igralište, Osnivač nam je omogućio korištenje igrališta nasuprot Dječjeg vrtića Šandrovac do kojega vodi pješački prijelaz i pripadajuća staza. Igralište je obogaćeno raznovrsnim spravama, prirodnim hladom i travom.

3.3.ASPEKTI SIGURNOSTI I MJERE ZAŠTITE

U ostvarivanju programa radit ćemo na osiguranju materijalnih i organizacijskih uvjeta za njihovu sigurnost, preventivnom djelovanju na pružanju sigurnosti i zaštite djece, usvajanju znanja o opasnostima te osiguranju osobne i emocionalne dobrobiti za dijete.

Materijalno-organizacijske uvjete ostvarit ćemo kontinuiranim mjerama i aktivnostima:

- stvaranje materijalnih uvjeta za sigurnost djece (sigurne ograde, zaštićene utičnice, uklanjanje opasnih predmeta, redovito održavanje energetskih instalacija, igračke bez štetnih sastojaka)
- sprječavanje ozljeda osiguranjem prostora i dobrom organizacijom rada,
- sprječavanje rizičnih situacija tijekom radnog procesa (uklanjanje materijala i alata koje smo koristili)

- zadovoljavanje zdravstvenih i sanitarnih kriterija za sigurno funkcioniranje ustanove
- osiguravanje dovoljnog broja osoba u pratnji prilikom izlazaka iz vrtića i realizacije sportskih aktivnosti
- redovito informiranje roditelja, osoblja vrtića i lokalne zajednice o izvorima nesigurnosti i poduzimanju mjera.

Briga za osobnu fizičku i psihičku sigurnost realizirat će se kroz sljedeće aktivnosti:

- redovito provjeravanje prisutnosti djece tijekom boravka u vrtiću
- redovito praćenje i sprječavanje zdravstvenih problema
- osposobljavanje djece za sigurno ponašanje u prometu
- senzibiliziranje roditelja za potrebe sigurnosti u vrtiću
- pridržavanje protokola za razne rizične situacije sadržanih u Sigurnosno-zaštitnom i preventivnom programu: protokol u slučaju ozljede, protokol u slučaju nestanka djeteta, protokol postupanja nedolaska po dijete u okviru radnog vremena, protokol kod sukoba roditelja, protokoli kod korištenja igrališta, protokoli postupanja kod predaje djeteta, protokoli postupanja kod predaje djeteta drugom roditelju, protokoli postupanja kod nestanka dječjih stvari.

Stvaranje sigurnog emocionalno-socijalnog ozračja

Nastojat ćemo osigurati da Vrtić bude sigurna, topla zajednica za sve korisnike. Senzibilizirat ćemo djecu i roditelje na različitosti u nacionalnom, religioznom i zdravstvenom pogledu.

Na roditeljskim sastancima nastojat ćemo uskladiti stavove, vrijednosti i poruke koje će dovesti do razvoja pozitivnih socijalnih vještina.

Na nivou skupine, donosit ćemo zajedničke odluke o pravilima i prihvatljivom ponašanju.

Mjere ćemo procjenjivati cijele godine, a posebno na kraju godine kada ćemo moći utvrditi jesmo li godinu završili bez sigurnosnih problema i ozljeda.

4. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD

Odgojno-obrazovni rad u Vrtiću temeljit će se na Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje koji je sadržajno usmjeren na humanistički razvojni pristup te orijentaciju na dijete, njegove razvojne potrebe, mogućnosti i prava.

U organizaciji odgojno-obrazovnog procesa nastojat ćemo stvoriti pozitivno odgojno-obrazovno okruženje u kojem će se dijete osjećati ugodno, prihvaćeno i sigurno te motivirano za istraživanje, učenje i igru. Veliki dio učenja odvijat će se kroz igru kao temeljnom aktivnosti djeteta rane i predškolske dobi.

U tom smislu bitna je uloga odgajatelja:

- a) u stvaranju uvjeta za poticanje procesa učenja kroz neposredno iskustvo, pružanje raznovrsnog neposrednog i posrednog načina doživljavanja svijeta oko sebe (posjete, izleti, direktni kontakti s različitim zanimanjima ili fenomenima, praćenje pojava u prirodi, otkrivanje uzročno-posljedičnih veza nekih pojava i sl.)
- b) u ponudi sadržaja i organizaciji prostora (bogatih raznovrsni centri aktivnosti) omogućiti interakciju s djecom različite dobi (kroz koju će stjecati iskustva i osvijestiti razvojne mogućnosti).

Osnovne vrijednosti našeg odgoja i obrazovanja proklamirane Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje kontinuirano i integrirano će se provoditi u okviru različitih didaktičko-metodičkih pristupa, raznovrsnih sadržaja i organizacijskih formi. Naš odnos prema tim vrijednostima manifestirat će se u neposrednoj odgojno-obrazovnoj praksi na sljedeći način:

- znanje - s usmjerenjem na konstruktivistički pristup. njegovat ćemo usvajanje znanja kroz poticanje intrinzične motivacije kod djece za upoznavanje i otkrivanje stvarnosti, istraživanje i sudjelovanje u svakodnevnim aktivnostima. Uključenost u svakodnevne aktivnosti, uz pružanje bogatih socijalnih i materijalnih izvora, predstavlja temelj naše koncepcije učenja i poučavanja. Uz pretpostavku da svaki pojedinac gradi vlastito znanje u bogatoj interakciji s okruženjem u kojem se nalazi, naša je zadaća odgovorno i profesionalno promišljati o stvaranju uvjeta u kojima će se poticati različiti aspekti razvoja i učenja djece.

- Identitet - dječji vrtić kao kompleksan i dinamičan organizam omogućuje da se u svakodnevnom radu usmjerimo na građenje pozitivne slike o sebi, samopoštovanje i individualne posebnosti.
- Solidarnost i tolerancija - u našem ćemo vrtiću maksimalno razvijati demokratske odnose, toleranciju i otvorenost, učit ćemo o različitostima, svakodnevno živjeti život solidarnosti i tolerancije te razvijati empatiju i osjetljivost za druge.
- Odgovornost - naša je zadaća motivirati djecu da preuzimaju odgovornost za svoj izbor, pomoći im u sagledavanju različitih perspektiva njihovog izbora te s njima sudjelovati u podjeli odgovornosti.
- Autonomija - naš ćemo dječji vrtić koncipirati na način da u svakodnevnom, životno važnim aktivnostima djetetu omogućimo inicijativu, osiguravanje zadovoljavanja vlastitih prava te izbor između različitih odluka. Kroz autonomiju u organizaciji odgojno-obrazovnog procesa, provodit ćemo osamostaljivanje djece kroz sudjelovanje u različitim životnim aktivnostima.
- Kreativnost - orijentirat ćemo se na originalnost, divergentnost u mišljenju, prihvaćanje „krivih odgovara“, poštivanje drugačijeg te fleksibilnost u organizaciji aktivnosti i metodama učenja.

Cjelokupni kontekst ustanove i sve njegove dimenzije bit će usmjerene na osiguravanje osobne, tjelesne, obrazovne, emocionalne i socijalne dobrobiti djece.

Sukladno Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj ostvarivat ćemo ciljeve koji se odnose na osiguravanje dobrobiti za dijete: osobnu i tjelesnu, obrazovnu, emocionalnu i socijalnu dobrobit.

Osobnu i tjelesnu dobrobit osiguravat ćemo na suvremen način spontanim, situacijskim učenjem kroz igru i doživljaje u okruženju bogatom razvojno primjerenim poticajima. Svakodnevno ćemo skrbiti o uvjetima za razvoj i učenje kako bi:

- Djeca u 2. godini života: usvojila higijenske navike, navike samostalnog hranjenja i samostalnosti prilikom odlazaka na toalet; osjećala se sigurno i prihvaćeno kako bi se mogla razvijati vlastitim tempom, razvila vlastiti identitet i svijest o sebi kao pojedincu; razvila prirodne oblike kretanja: hodanje, stabilno stajanje, trčanje, puzanje, poskakivanje, bacanje i gađanje loptom u određenom smjeru.

- Djeca u 3. godini života: usvojila samostalno hranjenje, pranje ruku tijekom odlaska u kupaonicu, samostalni odlazak na zahod kao i oblačenje i presvlačenje jednostavnih odjevnih komada odjeće; samostalno izula i obula papuče kao i samostalno se služila vilicom i žlicom prilikom hranjenja; hodala u skupini djece jednih iza drugih, savladala dodavanje lopte i guranje lopte nogom u određenu metu; savladala hodanje unatrag, poskoke s noge na nogu kao i hodanje po različitim površinama.
- Djeca u 4. godini života: usvojila zdrav način života i navike korisnih za zdravlje djeteta, postala što samostalnija u svladavanju higijenskih navika i životno praktičnih i radnih aktivnosti; usvojila vježbe za jačanje krupnih grupa mišića, vježbe za razvoj stopala, pravilno držanje tijela te organizirano kretanje i postavljanje u kolonu i krug; razvila prirodne oblike kretanja: hodanje (natraške, na prstima i petama), trčanje, skakanje, poskakivanje, bacanje i gađanje; savladala bacanje lopte jednom rukom na udaljenost 1,5 – 2 m, mogla loviti tenisku lopticu bačenu s udaljenosti 1 m; usvojila rezanje papira ravnim čvrstim potezima
- Djeca u 5. godini života: usvojila zdrav način života, usvojila navike održavanja osobne higijene, samostalnost u oblačenju, svlačenju i urednom odlaganju, postala samostalna u uzimanju obroka i korištenju pribora za jelo, usvojila vježbe za jačanje krupnih mišićnih skupina, pravilno držanje tijela, pravilan razvoj stopala, vježbe za razvoj snage i jačine te organizirano kretanje, razvila osnovne pokrete i njihovu preciznost; usavršila prirodne oblike kretanja: trčanje, skakanje, bacanje, hvatanje, gađanje i nošenje, savladala hodanje po smanjenoj površini, savladala skakanje preko užeta te igre loptom
- Djeca u 6. i 7. godini života: stekla navike zdravog načina života, osamostalila se u svim aktivnostima, usvojila vježbe za jačanje krupnih mišićnih skupina, lakoću izvođenja, točnost i preciznost; usavršila motoriku, koordinaciju pokreta i ravnotežu; razvila finu motoriku i koordinaciju oko – ruka; razvila osnovne pokrete i sposobnost mjerenja rezultata – nivo postignuća; savladala izvođenje plesova hodanjem, trčanjem i poskocima.

Obrazovnu dobrobit osiguravat ćemo kroz integrirano poticanje svih područja razvoja i izbjegavanja kontroliranog učenja razlomljenih čestica znanja. Procjenjivat ćemo

znanja, interese i mogućnosti djece te temeljem toga omogućavati njihov daljnji razvoj izmjenama u okruženju i raspravama s djecom i djece međusobno. Sa što više različitih sredstava i materijala obogaćivat ćemo vrtićko okruženje. Odlazit ćemo u okruženja izvan Vrtića u svrhu zadovoljavanja dječjih potreba za doživljajima i raznolikom stimulacijom. Brinut ćemo o kvaliteti okruženja u odnosu na mogućnosti zajedničkog konstruiranja i sukonstruiranja znanja. Stav odgojitelja bit će autoritativan. Njegova će uloga većinom biti u stvaranju uvjeta kojima ćemo poticati i motivirati djecu na aktivnosti, na činjenje i stvaranje vlastite strategije učenja.

Kontekstualno povezane situacije, dominacija igre i drugih aktivnosti poticat će djecu na učenje i razvoj njihovih kompetencija, pružati im mogućnosti za svakodnevni kontakt s prostorom, raznovrsnim sredstvima i njihovo doživljavanje svim senzornim modalitetima. Tako ćemo dijete višestruko poticati da u:

- 2. godini života poznaje prostor u kojemu svakodnevno boravi, poznaje odgojiteljice i djecu koja borave s njim, promatra modele ponašanja i imitira; uočava promjene u okolini, reagira na rješavanje problema, ima mogućnost samostalnog izražavanja događaja, pokušava riješiti problem na vlastiti način, ima mogućnost tražiti pomoć.
- 3. godini života uočava promjene nastale u prostoru, sudjeluje u vraćanju igračaka na mjesto, da svrstava predmete prema zajedničkom svojstvu, da argumentirano iznosi svoje razmišljanje, usvaja igre kretanja (plesne igre, igre s pokretima); zapaža promjene u danu (dan, noć), vremenske promjene kao i promjene s godišnjim dobima, objašnjava pravila i vodi igru; zna svoje ime i imena druge djece, prepričava događaje i pamti priče, imenuje dijelove tijela uz pokazivanje.
- 4. godini života poznaje namjenu svih prostora u Vrtiću, uočava prostorne i količinske odnose, da usvaja znanja i iskustva o svijetu koji nas okružuje: o ljudima i njihovim aktivnostima, materijalnim i duhovnim dobrima, biljnom i životinjskom svijetu, vremenskim karakteristikama i prirodnim pojavama, promatra, sluša, istražuje i povezuje analogne suprotnosti: led, vatra; razumije vremena: jučer, danas, sutra; imenuje grad i ulicu u kojoj živi, voli igre za stjecanje iskustava u prometu i usvaja pozitivna ponašanja u prometnim situacijama, prepoznaje slova i brojeve, imenuje i opisuje prepoznate slike (dekodira slike), prepoznaje barem 6 dijelova tijela, pamti osobna imena,

predviđa realistični ishod događaja ili priče, u aktivnostima se pravilno služi jednostavnim alatima.

- 5. godini života poznaje i istražuje osnovna obilježja biljnog i životinjskog svijeta, zapaža, uspoređuje i imenuje odnose među predmetima, imenuje količinske i vremenske odnose, usvaja prometnu kulturu, broji i prepoznaje brojke, prepoznaje slova i zanima se za čitanje; zbraja i oduzima za jedan više, za jedan manje na konkretnom materijalu; prepoznaje vremena koje pokazuje sat, razumije prošlost i budućnost te dolazak važnijih događaja.
- 6. i 7. godini života razvilo veliku radoznalost i interes prema svemu što ga okružuje, istražuje, pronalazi novo, uočava povezanost pojava kao uzrok i posljedicu; stječe još više iskustava i znanja o sebi, o ljudima i njihovim osobinama, o prirodi, o materijalnim i duhovnim dobrima iz okruženja; razvilo ekološku svijest, prostornu i vremensku orijentaciju, pojam broja i skupa, prepoznaje brojke i pridružuje ih količini, mehanički broji, razvija pažnju, koncentraciju, percepciju, svjesno i namjerno učenje i zapamćivanje.

Socijalnu i emocionalnu dobrobit ostvarivat ćemo u demokratskoj atmosferi našeg Vrtića, ispunjavati je pozitivnim međusobnim odnosima suradnje, pomaganja, razumijevanja, prihvaćanja i poštovanja. Takvo toplo ozračje će kod djece u:

- 2. godini života pružiti osjećaj sigurnosti i prihvaćenosti u okolini, poticati i inicirati zapažanje osjećaja i pravodobno reagirati na njih, prilagoditi djeci mirne aktivnosti u kojima će svako dijete moći doći do izražaja, održavanje, razvijanje i poticanje pozitivnih odnosa s djecom i odraslima.
- 3. godini života poticati razvijanje pozitivne slike o sebi, poticati djecu na zajedničku, samostalnu i individualnu igru, iskušavanje predmeta osjetilima, poticati na samostalno rješavanje sukoba, razumijevanje vlastitih i prepoznavanje osjećaja drugih; samostalnost kod oblačenja i svlačenja, kao i obuvanja i izuvanja, održavanje prostora urednim, vraćanjem igraćaka i didaktike na njihova mjesta.
- 4. godini života podržavati osjećaj sigurnosti, vjeru u sebe i okolinu, poticati, inicirati i organizirati zajedničke, grupne i individualne igre koje će ih radovati, u koje će se spontano uključivati, podržavati inventivnost, prijateljsku pomoć u igri i dnevnim aktivnostima, spremnost na igranje jednostavnih društvenih igara,

simboličkih igara s mnogo detalja i pomnim određivanjem prostora i vremena, sposobnost rješavanja problema s vršnjacima koristeći zamjenu, upravljanje i pregovaranje, razumijevanje osjećaja drugih; osamostaljivanje u primjerenim zadacima: rezanje nožem mekanih tvari, oblačenje, zatvaranje zatvarača, vezanje uzica, pripremanje materijala i igračaka, održavanje čistoće prostora.

- 5. godini života dovesti do razumijevanja pripadnosti obitelji, Vrtiću i društvenoj sredini te izražavanju o tome; do usvojenosti društveno prihvatljivih ponašanja, prekidanju neodgovarajućih kad im se skrene pažnja, poštovanju drugih i kulturnom ophođenju, sklapanju prijateljstava, samostalnom rješavanju problema, spremnosti za suradničke igre i učenje, grupno donošenje odluka, podjelu uloga i *fair play* odnosa, pružanja podrške i pomaganja drugima, osamostaljivanju u svim razvojno primjerenim zadacima, angažiranosti i samostalnom radu, rutiniranom slijeđenju najmanje 5 grupnih pravila, čuvanju materijalnih dobara, prirode i prirodnih resursa.
- 6. i 7. godini života razvijati društvenost, socijalne kontakte, općenito socijalne kompetencije, osjećaj pripadnosti skupini te prihvaćenosti, društveno prihvatljiva ponašanja, kulturno ophođenje u svim prilikama, suradničke odnose u igrama i aktivnostima, razvijati pravilne odnose prema prirodi i okruženju, poticati interes za rad i radne aktivnosti, osamostaljivanje u svim radnjama, razvijati sigurnost, samopouzdanje i pozitivnu sliku o sebi i svojim mogućnostima, prepoznavanje emocija preko gesta, mimike ili intonacije glasa, razumijevanje i poštovanje emocija drugih ljudi. .

Razvoj kompetencija

Uspješnost djeteta u aktivnostima određivat će splet više kompetencija kao što su: komunikacija na materinskom jeziku, komunikacija na stranim jezicima, matematička kompetencija i osnovne kompetencije u prirodoslovlju, digitalna kompetencija, učiti kako učiti, socijalna i građanska kompetencija, inicijativnost i poduzetnost te kulturna svijest i izražavanje. Za njihov uspješan razvoj kontinuirano ćemo obogaćivati okruženje.

1. Komunikacija na materinskom jeziku

U svrhovitim i smislenim aktivnostima, posebno aktivnostima izražavanja i stvaranja govorom, osposobljavat ćemo djecu za pravilno usmeno izražavanje vlastitih misli, osjećaja, doživljaja, potreba i iskustava. Na razvoj umijeća komunikacije djece na materinskom jeziku utjecat će sposobnosti komuniciranja odgojitelja. Njegova će uloga biti u pružanju ispravnog govornog modela i poticanju djece na komunikaciju u svim situacijama.

Gradit ćemo što bogatije jezično okruženje koje će poticati djecu na što više interakcija i verbalno izražavanje kako bi razvijale sposobnosti:

- u 2. godini života: dijete oponaša glasove iz okoline, raspolaže s oko 20 - 50 riječi, slaže rečenice, dijete je spoznalo svoje ime i naziva se vlastitim imenom, počelo je oblikovati svoje prve rečenice koje se sastoje od 2 riječi, dijete oponaša ono što čuje u svojoj okolini, uči na temelju modela i usvaja riječi koje često čuje, dijete govori žargonom koji podsjeća na materinji jezik.
- u 3. godini života: rečenice se proširuju, dijete postavlja pitanja „što?“ i „gdje?“, odgovara na pitanja s „da“ ili „ne“, dijete se igra riječima i gradi osnovu materinjeg jezika, pamti igre riječima i ponavlja za odraslima, pravilno slaže riječi u padežima, upotrebljava imenice i glagole, priloge i zamjenice, verbalno oslovljava predmete, zanima se za priče, prepričavanje događaja, dijete imenuje boje, usvaja nazive za brojeve.
- u 4. godini života: razvija sposobnosti razgovora i međusobne komunikacije u svakoj prilici te formira rečenice s više riječi, korištenja govora za različite svrhe, za dobivanje i davanje informacije, za maštovito izražavanje svojeg mišljenja, pravilne artikulacije glasova i riječi, razumijevanje govora i obogaćivanje rječnika, postavljanje pitanja kada, kako, zašto, razumijevanje usmenih uputa u igri i redoslijeda događanja; razumijevanje značenja priloga: između, iznad, ispod, na vrhu, na dnu; igre scenskim lutkama i dramatizacije priča.
- u 5. godini života: razvija sposobnosti govora u svakoj prilici, u obitelji, u Vrtiću i izvan njega; razvija interes za priče, stihove i zagonetke; točno prepričavanje priča, scenski izraz, dramatiziranje priča i stihova, rutiniranog odgovaranja na pitanja; pravilnog izgovaranja samoglasnika i suglasnika, razlikovanja tihog i

glasnog govora.

- u 6. i 7. godini života: razvija sposobnosti govorne komunikacije u svim prilikama, pažljivog slušanja i razgovora, pravilnog, razumljivog i izražajnog govora, prepričavanja, recitiranja, opisivanja i dramsko-scenskog izražavanja, razvija interes i ljubav prema knjizi, sposobnosti glasovne analize i sinteze, razumijevanja abecednog načela, šifriranje i dešifriranje, određivanja položaja glasa u riječima, uspješnost u grafomotoričkim vježbama.

2. Komunikacija na stranim jezicima

Razvijat će je voditelj verificiranog programa ranog učenja stranog jezika na najprimjereniji, situacijski pristup učenju ukoliko će roditelji i djeca iskazati interes.

3. Matematička kompetencija i osnovne kompetencije u prirodoslovlju

Za razvoj ovih kompetencija Vrtić će pripremiti poticajno okruženje koje će obilovati konkretnim predmetima i materijalima te omogućavati postupnu primjenu matematičkog mišljenja kao i postavljanje pitanja, istraživanja i zaključivanja o zakonitostima prirode. Oformit ćemo centar predmatematičkih vještina, centar žive prirode te održavati povrtnjak gdje će djeca inicirati i samoorganizirati aktivnosti. Neposredna okolina djeteta bit će nepresušni izvor njegovih spoznaja pa tako i onih koje su u domeni matematičkih kompetencija. Obilje materijala u našem okruženju i radoznalost poticat će djecu na istraživačko-spoznajne aktivnosti i postupno građenje sve točnije slike svijeta te na usvajanje sve složenijih sustava, a jedan od njih je i sustav matematičkih pojmova. Okolina će biti izvor matematičkih znanja. Svi početni matematički pojmovi izraz su količinskih i prostornih odnosa te osobina predmeta i pojava iz materijalnog svijeta koji okružuje dijete i u kojem ono može praktično djelovati, stjecati iskustva, misliti i na kraju doći do više mentalne razine shvaćanja matematičkih pojmova i relacija. U svim prostorima Vrtića i različitim situacijama, a posebno u centrima predmatematičkih vještina, koji su obogaćeni probranim i naglašenim stimulansima za dječje aktivnosti, djeca će postupno stjecati matematičke kompetencije: razvoj prostorne orijentacije i shvaćanje prostornih odnosa, razvijanje pojmova vremena i vremenskih odnosa, grupiranje po nekom kriteriju, klasificiranje (oblik, boja, veličina), stvaranje skupova, uočavanje

kvantitativnih odnosa (nijedan, jedan, mnogo) količine (jednako, manje, više, više za jedan, manje za jedan) pridruživanje, u primjerenom okruženju djeca će postupno uočavati, točno imenovati, navoditi karakteristike, uspoređivati s drugim oblicima, stvarati oblike: okruglo, uglato, krug, kvadrat, trokut, kuglu, valjak, kocku, razlikovati i imenovati pojedine veličine, uspoređivati i formirati pojmove: veće, manje, duže, kraće, teže, lakše, šire, uže, više, niže, dublje, pliće i na kraju usvojiti mjerenje kao sredstvo za uspoređivanje veličina: metar, kilogram, litra, sat, kuna.

Osnovne kompetencije u prirodoslovlju djeca će razvijati u centru žive prirode kao i bogatoj okolini Vrtića koja obiluje različitim prirodnim fenomenima biljnog i životinjskog svijeta. Djeca će doživljavati prirodu svim osjetilima, razvijati spoznaju o važnosti čuvanja prirode, shvaćati ljepotu prirode koju čovjek svojim djelovanjem nije narušio, svakodnevno će se odgovorno ponašati spram prirode i graditi svijest o ispravnosti vlastitih postupaka. Aktivno će učiti i stjecati nove spoznaje i iskustva o ekološkim problemima, davati nove eko ideje, donositi odluke i poduzimati akcije, suradnički stjecati znanja i pronalaziti rješenja. Provođenjem akcija zaštite, uređenja i očuvanja okoliša, omogućiti djeci obilje direktnih kontakata s neposrednom prirodnom okolinom u vrtićkom okruženju: stablom, vrtom i biljem. Djeca će stalno biti u prilici doživljavati i opažati pojave i promjene u prirodi kao posljedicu vremenskih utjecaja ili djelovanja čovjeka. Razvijat će sposobnosti rješavanja problema praktično djelujući i surađujući. Usvajat će vrijednosne stavove: da vole, cijene, čuvaju, njeguju, unapređuju prirodu i svoj životni okoliš.

4. Digitalna kompetencija

Ove kompetencije razvijat ćemo u aktivnostima korištenja računala.

5. Učiti kako učiti

Odgovornost će svoju pažnju usmjeravati na procese učenja djeteta, na stvaranje njegove strategije učenja i organizacijski ostavljati najviše prostora za samomotivirajuće i samoregulirajuće učenje djeteta. Gradit će bogato i raznovrsno okruženje koje će djeci omogućavati stjecanje različitih iskustava i konstruiranje znanja. Stjecanje iskustava odvijaće se svim senzornim modalitetima: dodir, miris, okus, vid i sluh. Prostorno-materijalno okruženje bit će razvojno

primjereno i zadovoljavat će djetetove individualne tjelesne, intelektualne, socioemocionalne i mnoge druge potrebe. Okruženje će biti visokog obrazovnog potencijala s djeci dostupnim materijalima jer će kao takvo najbolje odgovarati aktivnoj prirodi učenja djeteta. Djeca će biti u takvom okruženju autori vlastitih aktivnosti i procesa učenja, samoorganizirat će se, a odrasli će ih primjerenim intervencijama podržavati i poticati. Pravilno strukturiranje prostora uključivat će raspoređivanje centara na način koji će djeci omogućavati različite socijalne interakcije, u manjim ili većim grupama ili u paru i nuditi priliku za osamu djeteta i njegovu samostalnu aktivnost. Centri će izgledati privlačno, pozivati djecu na igru, ali djelovati i umirujuće poput malih kućica u koje se djeca mogu povući iz aktivnosti kada za tim osjete potrebu. Centar svaki za sebe, ponudom raznovrsnih, dostupnih i zanimljivih materijala davat će jasnu poruku što se u njemu može činiti. Svrha ovakvog organiziranja prostora bit će poticanje samoiniciranog i samoorganiziranog učenja djece.

Osigurat ćemo i **socijalni kontekst** koji će uključivati:

- obiteljsko ozračje, ugodu, dobrodošlicu, direktnu povezanost prostorne organizacije i kvalitete socijalnih interakcija (susreti, komunikacija, interakcija), mogućnost osame, privatnosti, istodobno odvijanje različitih aktivnosti, slobodu kretanja, slobodan odabir sadržaja igre i suigrača (odrasli neće određivati), suradničko ozračje, timski rad, gradit ćemo sliku o djetetu, razumijevati što stvarno čini, što istražuje, što je njegov interes, osiguravat ćemo pravilnu ulogu odgajatelja (odgojitelj će promatrati, pokušavati razumjeti, poduprijeti, dokumentirati).

6. Socijalna i građanska kompetencija

Socijalna i građanska kompetencija u našem Vrtiću razvijat će se u jednoj demokratskoj atmosferi ispunjenoj pozitivnim međusobnim odnosima suradnje, pomaganja, prihvaćanja i poštovanja. Djeca će sama donositi odluke, odgovorno se ponašati i biti tolerantna prema drugima bez obzira na različitosti. U usvajanju i osvješćivanju etičkih vrijednosti pomagat će nam književno stvaralaštvo namijenjeno djeci koje obiluje mnogim primjerima dobrote, pravednosti i mirotvorstva.

7. Inicijativnost i poduzetnost

Kompetenciju inicijativnosti i poduzetnosti djeca će usvajati u kreiranju okruženja i oblikovanju odgojno-obrazovnog procesa, u aktivnoj ulozi sukonstruiranja kurikuluma. Bit će spremna iznositi i ostvarivati svoje ideje u aktivnostima i radu na projektima, bit će inovativna, samoorganizirajuća i znat će voditi. Stjecanjem različitih znanja, vještina i sposobnosti istovremeno će razvijati samopouzdanje i samopoštovanje. Odgojitelj će pružati potporu kako bi u aktivnostima djeca propitkivala svoje ideje, isprobavala ih i evaluirala.

8. Kulturna svijest i izražavanje

Igra, stvaralaštvo i mašta tri su pojma u stalnoj interakciji. Igrajući se, dijete će spontano razvijati maštu i stvaralački se odnositi prema sebi, drugima i svijetu oko sebe. Polaziti ćemo od dječjih stvaralačkih mogućnosti te pedagoške postupke temeljiti na doživljajima djeteta (izravni kontakt djeteta sa životom i okolinom), na kultiviranju estetskih senzibilnosti i kreativnih sposobnosti čime ćemo omogućavati pun i bogat dječji izraz različitim sredstvima izražavanja. Ove kompetencije razvijati ćemo kroz aktivnosti različitog izražavanja ideja, doživljaja, emocija i iskustava koristeći sredstva izražavanja različitih umjetničkih područja kao što su područje plesne, glazbene, kazališne, književne i vizualne umjetnosti. U svrhu razvoja ovih kompetencija voditi ćemo brigu da okruženje Vrtića pruža mogućnosti i slobodu različitog izražavanja i stvaranja, da obiluje materijalima i sredstvima koja su za to potrebna. Isto tako voditi ćemo računa da prostori Vrtića zadovoljavaju visoke estetske kriterije, da ne sadrže dekoracije upitnih umjetničkih vrijednosti, da sve ono što je izloženo bude u funkciji dječjih igara i aktivnosti ili je njihov produkt, odnosno dječji uradak. O izražavanju sredstvima plesne umjetnosti rekli smo u ostvarivanju osobne dobrobiti za dijete, a o izražavanju sredstvima dramsko-scenskih umjetnosti u razvijanju kompetencije izražavanja na materinskom jeziku. Ističemo sada sposobnosti izražavanja sredstvima glazbene i vizualne umjetnosti. Omogućiti ćemo da:

- Djeca u 2. godini života prepoznaju poznate pjesme, ponavljaju jednostavne ritmičke pokrete; likovno stvaralaštvo svode na šaranje, tiskanje jednostavnih likovnih oblika na papir.
- Djeca u 3. godini života prepoznaju poznate pjesme, brojalice, kraće stihove, oponašaju i pjevuše kraće stihove ili dijelove pjesme, uočavaju tempo i

prilagođavaju pokrete tempu; likovno stvaralaštvo svodi se na povlačenje jednostavnih pokreta olovkom, povlačenje crta, bojanje bojicama, flomasterima, prepoznavanje upotrebu kista i slikanje, rado modeliranje plastelinom ili glinom.

- djeca u 4. godini života reproduciraju glazbene cjeline, pjevaju jednostavne pjesme umjerenim glasom, točno izgovaraju tekst, slušaju instrumentalnu glazbu, uočavaju karakter, tempo i dinamiku; proširuju poznavanje likovno tehničkih sredstava za crtanje, slikanje, oblikovanje i konstruiranje, razvijaju smisao za estetsko oblikovanje prostora.
- djeca u 5. godini života pjevaju pjesme s određenom preciznošću bogatije ritmične strukture (narodne i druge), prepoznaju skladbe po melodiji, ritmu, sadržaju, tempu, karakteru, razvijaju sposobnosti za glazbeno stvaralaštvo, igre uz pjevanje i male glazbene aktivnosti, razvijaju sposobnost upotrebe likovnih sredstava u oblikovanju, crtanju, slikanju i konstruiranju.
- djeca u 6. i 7. godini života razvijaju sposobnost doživljavanja i razumijevanja glazbe, razvijaju slušnu percepciju i muzičko pamćenje, razvijaju glazbeni sluh, osjećaj za ritam, tempo i intenzitet, intonativno čisto pjevaju, razvijaju sposobnosti za glazbeno stvaralaštvo i izražavanje uz pokret, razvijaju interes za upoznavanje što više glazbenih instrumenata; razvijaju interes za izražavanje različitim likovno-tehničkim sredstvima za crtanje, slikanje, za plastično i prostorno oblikovanje, da su spremna za grupni rad bojom, da ostvaruju što više ekspresija doživljaja likovnim izrazom i motivima, da imaju potrebu za svakodnevnim dodirima sa scenskom lutkom i izražavanje, da vole gledati lutkarske predstave i otići u kazalište.

4.1. ZADAĆE PO RAZVOJNIM PODRUČJIMA KOJE POLAZIŠTE IMAJU U RAZVOJU I POTREBAMA DJECE UKLJUČENE U PROGRAM:

4.1.1. Djeca u dobi od 1 do 2 godine

Motorički razvoj

- samostalno stajanje, hodanje, saginjanje i podizanje igračke
- samostalno čučanje, penjanje na stepenicu i silaženje s nje
- kreće se žustrim korakom dok su stopala u stalnom kontaktu s podlogom
- samostalno barata predmetima: služenje žlicom, listanje slikovnice, guranje i udaranje lopte nogom
- samostalno šara olovkom ili oponaša šaranje olovkom
- nizanje kocaka u toranj
- gužva i trga papir
- samostalno umeće krug i kvadrat u predložak
- samostalno izuvanje
- samostalno pranje ruku.

Socio-emocionalni razvoj

- pokazuje ponos i zadovoljstvo kada postigne nešto novo
- odaziva se i okreće prilikom spomena njegova imena
- zna je li je dječak ili djevojčica
- pokazuje ljutnju i simpatiju usmjerenu na ljude ili predmete
- brine o svojim igračkama
- pokazuje interes za vršnjake
- pokazuje ljubomoru.

Spoznajni razvoj

- dijete upoznaje svoju okolinu (trganjem, prevrtanjem, rastavljanjem, sastavljanjem, bacanjem, hvatanjem, udaranjem u predmet)
- doseže predmete koji su izvan dosega njegove ruke
- aktivno usmjerava pažnju na događaje i pojave
- iskušava svojstva predmeta

- uočava i prepoznaje predmete iz svoje okoline i povezuje ih sa slikama i predlozcima
- razvija pamćenje.

Govor, komunikacija, izražavanje i stvaralaštvo

- dijete odgovara na poticaj s “da” ili “ne”
- dijete razvija vlastiti žargon
- dijete ponavlja riječi koje čuje
- dijete odgovara pokazivanjem na imenovanje dijelova tijela (Gdje je oko?, Gdje su usta?)
- dijete sudjeluje u razgovoru i odgovaranju na jednostavna pitanja (Što je to?, Kamo?)
- dijete razvija pamćenje
- zna što je njegovo
- dijete o sebi govori u trećem licu
- krajem druge godine dijete koristi rečenice od dvije riječi
- rabi negacije “nema”, “ne”
- dijete krajem druge godine razlikuje veliko, malo, vruće, hladno.

Odgojno-obrazovni ishodi djeteta od 1. do 2. godine života prema razvojnim mogućnostima i interesima djeteta:

- dijete samostalno istražuje prostor i predmete koristeći osjetila (dodir, okus, miris, vid, sluh) i pokrete
- razumije jednostavne uzročno-posljedične veze (Ako pritisnem *svijetli*)
- dijete razumije jednostavne upute, koristi prve riječi i geste za izražavanje potreba
- razlikuje i imenuje prve osobe u svojoj okolini, reagira na njihovu prisutnost
- pokazuje interes za zajedničke aktivnosti (pjesmice, igre prstima, pljeskanje uz ritam)
- djetetu u ovoj dobi potrebni su sigurnost i rutina, sigurno kretanje u sigurnom prostoru, emocionalna toplina i podrška u izražavanju.

4.1.2. Djeca u dobi od 2 do 3 godine

Motorički razvoj

- dijete je usavršilo hodanje i trčanje
- mijenja smjer u hodu i trčanju
- usavršava skok s obje noge u mjestu
- sposobno je izvoditi razne igre s ciljem balansiranja i ravnoteže
- zaobilazi prepreke i sigurno se zaustavlja
- samostalno se penje i silazi niz stepenice
- baca predmet (loptu) u određenom smjeru
- samostalno savija papir
- usavršava hvat olovke cijelom šakom
- povlači kontrolirane pokrete olovkom
- razvija samostalno obuvanje papuča i odijevanje jednostavnih odjevnih predmeta
- samostalno pije iz čaše.

Socio-emocionalni razvoj

- izražava emocije poput straha, ljutnje, krivnje, srama, uzbuđenja
- pokazuje strah prilikom odvajanja od poznatih osoba i samoće
- dijete samostalno donosi odluke
- samostalno je kod hranjenja
- pokazuje empatiju i simpatiju prema vršnjacima i odraslima
- sposobno je dijeliti igračke, hranu, predmete
- izražava privrženost
- pokazuje ljubomoru
- uspijeva kontrolirati fiziološke potrebe (odvikavanje od pelena)
- počinje se igrati u grupi.

Spoznajni razvoj

- dijete pokazuje samostalnost u rješavanju manjih problema (npr. kako rastaviti kocke, kako dosegnuti predmet)
- istražuje kako rastavljati i sastavljati predmete

- istražuje funkciju predmeta
- prepoznaje uputu izdvajanja jednog predmeta iz skupine predmeta
- razvija pamćenje i sposobno je prepričati događaj
- grupira predmete prema jednom svojstvu (boja, oblik, veličina).

Govor, komunikacija, izražavanje i stvaralaštvo

- struktura rečenica se širi
- rado sluša govor odraslih i oponaša govor prema modelu
- dijete komunicira, postavlja pitanja i odgovara na pitanja
- samostalno imenuje dijelove tijela
- samostalno je prilikom ponavljanja kratkih stihova
- aktivno opisuje igru u kojoj se trenutno nalazi
- počinje pravilno slagati riječi u rodu, broju i padežu
- samostalno je prilikom izražavanja vlastitih osjećaja, želja ili problema
- prilikom listanja slikovnica dijete imenuje viđeno i prepričava
- sposobno je koristiti jednostavne likovne tehnike
- dijete uživa u slušanju vokalne i instrumentalne glazbe
- dijete se kreće u ritmu
- imenuje predmete na slikama
- razvija slušno pamćenje uz ponavljanje brojalica i pjesmica
- koristi zamjenice ja, ti, mi.

Odgojno-obrazovni ishodi djeteta od 2. do 3. godine života prema razvojnim mogućnostima i interesima djeteta:

- dijete usvaja samostalnost prilikom hranjenja, koristi vilicu i žlicu; pomaže prilikom odijevanja i razodijevanja
- uključuje se u jednostavne igre s drugima (paralelna igra prelazi u zajedničku igru, pojavljuje se simbolička igra „kao da“)
- dijete imenuje osnovne boje uz pokazivanje i jednostavne oblike (lopta, kocka, trokut)
- imenuje i kratkim rečenicama izražava želje i osjećaje

- pokušava kontrolirati svoje ponašanje uz podršku odraslih osoba (npr. čekanje u redu), dijete pokušava kontrolirati potrebe (toaletni trening)
- djetetu u ovoj dobi potrebna je podrška u razvijanju samostalnosti (hranjenje, oblačenje), igra i izražavanje, govorna stimulacija i podrška kroz emocije.

4.1.3. Djeca u dobi od 3 do 4 godine

Motorički razvoj

- dijete je usavršilo hodanje, trčanje, poskakivanje, skakanje, penjanje, provlačenje, puzanje
- dijete skače na jednoj nozi
- razvija ravnotežu i koordinaciju
- barata predmetima poput bacanja, hvatanja i šutiranja lopte
- dijete razvija finu motoriku: rezanje škarama, korištenje noža za mazanje, nizanje kuglica, miješanje kuhačom, nalijevanje tekućine, otkopčavanje i zakopčavanje raznih patenata
- dijete samostalno vozi tricikl
- dijete se samostalno penje i spušta niz tobogan
- razvija fleksibilnost trupa prilikom izvođenja raznih tjelesnih pokreta.

Socio-emocionalni razvoj

- dijete razvija pojam o sebi, svom imenu, godinama i obitelji
- prepoznaje i imenuje emocije poput straha, ljutnje, ljubomore i humora na prihvatljiv način
- sposobno je prihvatiti uspjeh i neuspjeh
- priznaje da je pogriješio, ali teško samoregulira emocije
- samostalno je prilikom jela, obuvanja/izuvanja i odijevanja
- pokazuje simpatiju i empatiju
- dijete je sposobno dijeliti igračke, hranu ili predmete s vršnjacima i odraslima
- dijete može slijediti pravila u igri
- uspostavlja prijateljske odnose
- sposobno je čekati red.

Spoznajni razvoj

- uočava veze i odnose među stvarima i pojavama
- usvaja pojam količine
- razvija pozornost
- razumije funkcije predmeta
- prepoznaje i imenuje boje
- ispituje svojstva predmeta i pojava
- prepoznaje osnovne oblike (kocka, krug, kvadar, valjak)
- snalazi se i orijentira u prostoru i vremenu
- samostalno rješava probleme
- postavlja pitanja u svrhu spoznavanja
- pridružuje predmete koji si pripadaju
- dijete aktivno proučava odnose drugih.

Govor, komunikacija, izražavanje i stvaralaštvo

- dijete aktivno razgovara, postavlja pitanja i odgovara na pitanja
- dijete prepričava doživljaje i emocije
- razvijen je monolog i dijalog
- sposobno je slušati druge
- razvija ljubav prema knjizi i pisanoj riječi
- govori u složenijim rečenicama
- prepričava kratke priče uz pomoć slikovnice
- sudjeluje u razgovoru s vršnjacima
- dijete komunicira gestama, mimikom i pokretima tijela
- razumije kraća umjetnička djela
- upoznaje i koristi različite likovne tehnike
- sposobnost plastičnog oblikovanja
- sposobno slušati vokalnu i instrumentalnu glazbu
- razvija osjećaj za ritam
- zanimanje za glazbene instrumente
- razvija slušnu percepciju i osjećaj za ritam.

Odgojno-obrazovni ishodi djeteta od 3. do 4. godine života prema razvojnim mogućnostima i interesima djeteta:

- samostalno koristi pribor za jelo, pere ruke, samostalno obavlja nuždu, sudjeluje u održavanju reda sobe dnevnog boravka i prostora u kojem boravi
- dijete samostalno koristi pribor (olovku, bojice, škarice)
- sudjeluje u jednostavnoj igri i uvažava jednostavna pravila
- razumije i uvažava jednostavne upute (npr. „Sada treba oprati ruke“, „Idemo na igralište, obujte čizme“)
- dijete koristi maštovitu igru („kao da“) za izražavanje doživljaja
- u govoru spaja rečenice, samostalno prepričava događaj, slikovnicu ili priču uz pomoć odraslih ili samostalno
- djeci u ovoj dobi potrebni su poticaji za kreativnost i socijalnu igru, usvajanje jednostavnih pravila kao i komunikacija i podrška prilikom izražavanja emocija.

4.1.4. Djeca u dobi od 4 do 5 godina

Motorički razvoj

- razvoj svih grupa mišića, pravilni razvoj stopala i pravilno držanje tijela
- dijete usavršava prirodne oblike kretanja: hodanje, trčanje, poskakivanje, skakanje, preskakivanje, dizanje, nošenje, vučenje, kotrljanje
- razvoj snage i brzine
- sposobno održavati ravnotežu na gredi i dominantnoj nozi
- sposobno se organizirano kretati u paru, krugu i koloni
- kretanje uz vokalno-instrumentalnu pratnju, uz udaraljke i bubanj
- razvoj fine motorike: rezanje škarama po crti, pravilno držanje olovke
- razvoj složenih motoričkih vještina: vožnje tricikla, igre loptom i reketom, izvođenje koluta naprijed
- samostalno koristi pribor za jelo.

Socio-emocionalni razvoj

- dijete je sposobno izražavati vlastite misli, osjećaje i potrebe
- dijete se osjeća sigurno u skupini djece, među odgojiteljima, prijateljima i obitelji

- stječe povjerenje, slobodu i privrženost u skupini djece i prema odgojiteljima
- sposobno je razviti empatiju i želju za pomaganjem drugima
- konstruktivno rješava sukobe
- samostalno je prilikom uočavanja problema i pronalaženja rješenja
- prihvaća neuspjeh
- razvija pozitivnu sliku o sebi
- kontrolira vlastito ponašanje
- samostalno je prilikom hranjenja, održavanja vlastite higijene i prilikom odijevanja i razodijevanja
- dijete samostalno pristupa u aktivnosti koje ga zanimaju
- dijete pazi na svoje stvari, prepoznaje predmete koji pripadaju drugima
- sposobno je preuzeti samokontrolu nad vlastitim postupcima
- samostalno je prilikom druženja, dogovaranja i suradnje s vršnjacima
- razvija socioemocionalnu osjetljivost
- sposobno je izražavati emocije u igri.

Spoznajni razvoj

- dijete razumije uzročno-posljedične odnose („Ako padne kiša, moram uzeti kišobran.“)
- počinje kategorizirati predmete („Kruška, jabuka i šljiva su voće“)
- dijete je radoznalo i zainteresirano za okolinu
- počinje razlikovati stvarno od zamišljenog
- sposobno je uočiti senzorne kvalitete baratanjem, promatranjem, doživljavanjem okusa, mirisa, boje, zvuka i teksture
- dijete usmjerava pažnju na aktivnosti koje ga interesiraju
- stvara veze među predmetima i pojavama
- uočava svojstva i funkcije predmeta
- gradi potpuniju sliku svijeta oko sebe, stječe iskustva i znanja o sebi i ljudima, njihovim osobinama, aktivnostima i odnosima
- stječe iskustva o prirodi, prirodnim pojavama i predmetima, vlastitom okruženju, prostoru i vremenu
- klasificira predmete na osnovi jednog svojstva i kriterija

- razvija sposobnost uspoređivanja po veličini, boji, obliku i funkciji
- sposobno je razlikovati prostorne odnose i vrijeme
- dijete razvija namjerno pamćenje i dosjećanje pamćenja
- razvija uspoređivanje količine baratanjem predmetima
- prepoznaje osnovne geometrijske oblike (krug, kvadrat, trokut).

Govor, komunikacija i stvaralaštvo

- sposobno je govoriti jasno i razumljivo uz pravilnu artikulaciju glasova
- koristi riječi za opis, usporedbu i izražavanje mišljenja
- igra se riječima i zvukovima, smišlja rime, izmišljene riječi, pjesmice
- pažljivo sluša govor drugih i sposobno je sudjelovati u komunikaciji
- razumije riječi i njihove glasovne strukture, koristi veznike uz razumijevanje komparacije pridjeva
- prepričava dio priče ili cijelu priču i dramsko-scenski se izražava
- uživljava se u pričanje i prepričavanje poznatih priča i doživljava
- razvija znatiželju prema pisanoj riječi i knjizi
- razvija se sposobnost doživljavanja i razumijevanja glazbenih djela uz veselo raspoloženje i vesele emocije
- razvija se slušna percepcija i muzičko pamćenje, dijete je sposobno upoznati se s pjesmama regionalnog karaktera kao i suvremenim skladbama i kompozicijama s vokalnom, instrumentalnom i vokalno-instrumentalnom glazbom
- dijete razvija glazbeni sluh, osjećaj za ritam, tempo i intenzitet
- sposobnost izražavanja ritma pjesme, skladbe i brojalice kroz pokret ili glazbeni instrument
- dijete je sposobno intonativno čisto pjevati, jasno i razgovjetno izgovarati tekst pjesama kao i pogoditi zajednički početak i završetak pjesme
- dijete izražava glazbu pokretom tijela, dijelom tijela, gestom ili mimikom lica
- upoznavanje djeteta s glazbenim instrumentima: sintisajzer, harmonika, bubnjevi, gitara, violina
- dijete pokazuje interes za ritam i melodiju jezika
- sposobno je uključiti se u dramsku i simboličku igru (glumi likove iz priča i svakodnevnog života)

- u likovnom izrazu pokazuje sve više detalja, planiranja i simbolike
- dijete razvija bogatu maštu i uživa u samostalnom stvaranju (crteži, priče, pjesme)
- sposobnost likovnog izražavanja kroz različite materijale, oblike i veličine papira
- uživljavanje u spontanom izražavanju, davanje imena crtežu
- koristi scensku lutku za izražavanje i prepričavanje.

Odgojno-obrazovni ishodi djeteta od 4. do 5. godine života prema razvojnim mogućnostima i interesima djeteta:

- dijete u ovoj dobi usvaja navike brige o sebi i okolini (samostalno oblači jednostavniju odjeću, hlače, majica, jakna, kapa, gaćice; vraća igračke na njihovo mjesto)
- dijete sudjeluje u zajedničkim igrama u kojima se izmjenjuju uloge i slijede pravila koja je odredila skupina djece
- dijete počinje shvaćati prostor i vrijeme oko sebe (imenuje i prepoznaje pojmove: jutro, večer, danas, jučer, sutra, ispod, iznad)
- dijete u ovoj dobi postavlja mnoga pitanja i izražava znatiželju o svijetu i zbivanjima oko sebe
- dijete govori u složenijim rečenicama, sluša i aktivno sudjeluje u razgovoru
- djeci u ovoj dobi potrebne su aktivnosti koje potiču logično razmišljanje, ohrabrivanje i samopouzdanje, potrebne su im igre za suradnju i empatiju.

4.1.5. Djeca u dobi od 5 do 6 godina

Motorički razvoj

- pokazuje spretnost i preciznost u različitim oblicima kretanja: razvija i usavršava prirodne oblike kretanja poput hodanja, trčanja, skakanja, puzanja, provlačenja, penjanja, guranja, vučenja, potiskivanja, bacanja, hvatanja, dizanja i kotrljanja
- dijete uživa u samostalnom kretanju na zraku, u prirodi kao i u osmišljenim aktivnostima
- dijete usavršava motoriku, koordinaciju pokreta i ravnoteže
- razvija fleksibilnost trupa prilikom izvođenja različitih oblika kretanja

- dijete rado sudjeluje u sportskim igrama
- razvija okulomotoriku
- samostalno je u održavanju vlastite higijene i čistoće okruženja u kojem boravi
- dijete samostalno brine o vlastitim stvarima, kao i o urednosti radnih prostora, pribora i materijala koji koristi
- samostalno je prilikom odijevanja i razodijevanja, obuvanja i izuvanja kao i odlaganja vlastite odjeće i obuće
- razvoj orijentacije u prostoru verbalnim uputama
- razvoj natjecateljskog duha
- pravilno držanje olovke.

Socio-emocionalni razvoj

- dijete ima razvijen osjećaj odgovornosti
- dijete sudjeluje u skupini, uspostavlja socijalne kontakte na društveno prihvatljiv način
- kulturno se ponaša za vrijeme sjedenja za stolom
- dijete aktivno sudjeluje u međusobnoj suradnji u igri i aktivnostima
- dijete slijedi upute i sudjeluje u igrama s pravilima
- sposobno je obavljati jednostavne radne zadatke
- kod djeteta se razvija samostalnost
- dijete razvija pozitivnu sliku o sebi i svojim mogućnostima, osjećaj sigurnosti, samopouzdanja i pripadanja
- osjeća pripadnost skupini
- razumije i poštuje emocije drugih (empatiju)
- dijete razvija sposobnost samokontrole
- razvija spoznaju da je poseban i jedinstven
- ima razvijenu grupnu povezanost
- samostalno je prilikom rješavanja sukoba i uspostavljanja suradnje na nenasilan način
- poštuje pravila u igri
- preuzima odgovornost za vlastite postupke i ponašanja
- sposobno je pomagati, dijeliti i darivati

- razvija sposobnost samostalnog uviđanja problema, pronalaženja rješenja i oslanjanja na vlastiti napor pri postizanju cilja
- sposobno je preuzeti neuspjeh.

Spoznajni razvoj

- razvijena radoznalost i interes prema okolini (dijete doživljava, istražuje, pronalazi novo, uočava probleme)
- dijete uočava relaciju uzrok - posljedica
- sposobno opažati svim osjetilima (gledanjem: percepcija sebe, druge djece, osoba koje susreće, okolina i nastalih promjena u prirodnom i socijalnom okruženju; slušanjem: stjecanje iskustva na razini individualnog komuniciranja kao i u zajedničkim aktivnostima na nivou cijele skupine, oslušivanje zvukova iz okoline; okusom: prepoznavanje slanog, slatkog, kiselog, gorkog, trpkog, ljutog; mirisom: razlikovanje mirisa i opisivanje istih; dodirom: taktilni doživljaj različitih ploha i materijala (glatkih, hrapavih, mekih, tvrdih, ljepljivih, toplih, hladnih))
- stječe iskustva i znanja o sebi i ljudima, njihovim osobinama, aktivnostima i odnosima
- stječe iskustva o prirodi, prirodnim pojavama i predmetima, okruženju, prostoru i vremenu
- dijete stvara sliku o sebi - kako izgledam, kako sam došao na svijet, moje mogućnosti i sposobnosti, odnose s drugima, uočava vlastite osobine i aktivnosti drugih ljudi
- razvija zanimanja za neposredan kontakt s prirodom radi aktivnog promatranja, doživljavanja, istraživanja i učenja u prirodi o prirodi
- razlikuje osobine i svojstva predmeta (veličina, težina, boja, okus, miris, struktura, oblik)
- razlikuje kocku, kvadar, kuglu, valjak, kvadrat, krug, trokut
- stječe pojam o materijalnim i duhovnim dobrima: građevinama, spomenicima, prometnicama, slikama, stihovima
- razvija ekološku svijest i ponašanje

- dijete je sposobno usvojiti osnovna prometna pravila: prijelaz preko ulice s i bez semafora, uočava znakove upozorenja, sigurno se kreće ulicom
- snalazi se u prostoru: razlikuje pojmove unutra, vani, gore, dolje, iznad, ispod, u, na, pokraj, lijevo, desno, između, naprijed, natrag, ispred, iza
- orijentira se u vremenu: jutro, podne, popodne, večer, jučer, danas, sutra, dani u tjednu, mjeseci u godini, godišnja doba, sat, kalendar
- dijete razlikuje fizikalne i meteorološke pojave: voda, zrak, svjetlo, magneti, kiša, snijeg, magla, vjetar, rosa, tuča, led
- dijete je sposobno prepoznavati brojeve, pridruživati brojeve količinama i prebrojavati
- dijete usmjerava pažnju i koncentraciju na aktivnosti koje ga zanimaju kao i pravilnu percepciju, svjesno i namjerno učenje i zapamćivanje
- kod djece se razvija početna analiza i sinteza
- djeca razvijaju logičko mišljenje.

Govor, komunikacija i stvaralaštvo

- dijete je sposobno komunicirati s odraslima i vršnjacima u različitim situacijama
- djeca su sposobna pažljivo slušati, govoriti polagano, razumljivo, izražajno i pravilno artikulirati glasove
- djeca prepričavaju priče ili doživljaje, sposobni su recitirati, opisivati, razvijaju govorno i dramsko-scensko izražavanje
- kod djeteta je razvijena znatiželja i interes prema knjizi i pisanoj riječi
- razvija se sposobnost glasovne analize (rastavljanje riječi na glasove) i sinteze (sastavljanje glasova u smislenu riječ)
- sposobno je za igre glasovima i riječima
- razumije osnovne glasove i ritam jezika
- sluša s razumijevanjem
- precrtava prema modelu
- crtanje čovjeka sa svim elementima
- razvijaju se predčitalačke vještine
- razvija se vizualno pamćenje i mašta
- dijete mijenja značenje riječi oduzimanjem, dodavanjem ili zamjenom glasova

- razvija vizualnu percepciju boja, oblika i kompozicije
- djeca su sposobna kreativno pristupiti u rješavanju/izražavanju/prikazivanju motiva
- dijete je sposobno vježbati postupke, manipulirati, promatrati, otkrivati, praktično i verbalno rješavati probleme
- razvija se sposobnost samoanalize vlastitih radova
- razvija se osjećaj za ritam
- razvijaju se vještine pjevanja
- razvija se slušna percepcija i muzičko pamćenje
- kod djeteta se razvija glazbeni sluh, osjećaj za ritam, tempo i intenzitet
- dijete je sposobno zamišljati i stvarati riječi, priče i dramske improvizacije
- izražava ritam pjesme, skladbi i brojalica kroz kretnje
- dijete je sposobno intonativno čisto pjevati, razgovjetno izgovarati tekst pjesme kao i skupno pjevati od početka do kraja
- dijete izražava glazbu pokretom tijela, dijelom tijela, gestama i mimikom lica
- dijete se upoznaje s likovno-tehničkim sredstvima za crtanje, slikanje, za plastično i prostorno oblikovanje (olovka, kreda, vodene boje, tempera, flomaster, tuš, papir, kutije, pijesak, glinamol, glina, plastelin)
- sposobno je kombinirati različite likovne elemente
- dijete se uživlja u spontano izražavanje bojom
- dijete je sposobno izraziti vlastita zapažanja i doživljaj svijeta
- dijete se izražava uz pomoć scenske lutke i smišlja lutkarske predstave.

Odgojno-obrazovni ishodi djeteta od 5. do 6. godine života prema razvojnim mogućnostima i interesima djeteta:

- dijete u ovoj dobi je samostalno prilikom odijevanja i razodijevanja, obuvanja i izuvanja, dijete se samostalno brine o vlastitoj higijeni i prepoznaje vlastite potrebe
- aktivno sudjeluje u zajedničkim igrama, surađuje i pregovara s drugima
- dijete aktivno pokazuje razvijenu maštu i kreativnost kroz igru, likovno izražavanje i priče

- dijete pokazuje interes za slova u svojoj okolini, prepoznaje ih i razlikuje, povezuje ih sa zvukovima
- prepoznaje i zna brojeve do 10 ili više, uspoređuje količine i veličine
- dijete govori jasno, izražava svoje mišljenje, prepričava priče i vlastite doživljaje
- dijete ima razvijenu pažnju, prati i razumije jednostavne upute i zadatke do kraja
- dijete u ovoj dobi pokazuje interes za predčitalačke i predmatematičke vještine (slušna analiza riječi, brojanje, logičke igre)
- dijete se izražava kroz različite oblike (likovni, glazbeni, dramski, tjelesni)
- dijete ima mogućnost samostalno donositi jednostavne odluke i preuzeti odgovornost za njih
- djetetu je u ovoj dobi potrebno poticanje samostalnosti i odgovornosti, kao i aktivnosti za koncentraciju.

Učinkovitost odgojno-obrazovnog rada u smislu poticanja djetetova razvoja

U djetetu ćemo gledati višestruku cjelovitost u njegovim tjelesnim, intelektualnim, moralnim, religioznim i svim drugim aspektima s ciljem da ga kroz život u našem Vrtiću dovedemo do ispunjenja svih potencijala. Slijedom navedenog u evaluaciji ćemo obuhvatiti dijete u totalitetu, njegov napredak u svim aspektima, odnosno područjima razvoja. Tražit ćemo odgovor na pitanje što se dogodilo u razvoju djeteta od vremena dolaska u program do isteka jedne godine. U susretu s djetetom koje se igra, radi, djeluje i živi u zajedništvu s drugima, odgojitelj će otkrivati i interpretirati usvojenost vrijednosti i kompetencija, utvrđivati je li program utjecao na unapređivanje osobina i sposobnosti djeteta ne uspoređujući njegova postignuća sa standardima određene kronološke dobi ili s postignućima nekog drugog djeteta. Svako će dijete biti samo sebi mjera razvoja jer će nam biti važno je li dijete postiglo napredak u nekoj sposobnosti u finalnom utvrđivanju u odnosu na inicijalno stanje i pod kojim je okolnostima došlo do tog napretka. Za praćenje napretka u razvoju djeteta i analizu odgojno-obrazovnog procesa koristit ćemo instrumente i postupke kao što su: sistematsko promatranje i bilježenje, protokole, audio i video snimanje, različita mjerenja, skale procjene, intervju i ankete. Skupljat ćemo dječje radove, iskaze i foto dokumentaciju.

Provodit ćemo i akcijska istraživanja koja će karakterizirati odgojno-obrazovne akcije

sa stalnim usklađivanjem između procjenjivanja, donošenja novih rješenja i neposredne intervencije. Procjenjivanje ćemo vršiti provjeravanjem hipoteza uz odgovarajući sustav povratnih informacija, zatim realiziranjem programa i postavljanjem novih hipoteza. Primjenom nabrojanih postupaka i instrumenata bit će nam važno dobiti uvid u razinu djetetovog motoričkog razvoja koja uključuje finu i grubu motoriku, brzinu, spretnost, motoričku i okulomotornu koordinaciju, razinu spoznajnog razvoja koja uključuje spoznaje o sebi samima, praktična znanja i opću informiranost, razinu govornog razvoja koja uključuje razumijevanje govora, bogatstvo rječnika, strukturu rečenica i artikulaciju, razinu emocionalnog razvoja koja uključuje samokontrolu ponašanja i emocionalnu stabilnost, razinu socijalnog razvoja koja uključuje socijalnu spremnost i norme ponašanja, uvid u izražene interese i sposobnosti kao i u posebne potrebe i poteškoće.

Uloge odgojitelja i interakcija djeteta i odgojitelja

Sve što će odgojitelji poduzimati radit će s izraženom prirodnošću i samokritičnošću, neprekidno se propitkujući je li njihovo ponašanje u skladu s ciljevima koje su postavili. Bit će u ulozi promatrača i istraživača koji slušaju, prate i slijede ideje djeteta, poštuju ih, podržavaju i usmjeravaju te tako razvijaju svekolike djetetove potencijale do maksimuma. Izgrađivat će strategije boljeg razumijevanja djeteta, njegovih ideja, interesa, doživljaja, pretpostavki, načina razumijevanja svijeta, postojećih znanja te će uspostavljati uvažavajući partnerski odnos i recipročnu komunikaciju s djetetom. Odgojitelj će imati brojne sposobnosti, spoznaje i mogućnosti koje proizlaze iz njegova osobnog i stručnog identiteta na kojem će kontinuirano raditi i usavršavati se.

U svakodnevni rad ćemo **integrirati učenje drugog, stranog jezika (engleskog)** kao značajne kompetencije suvremenog čovjeka. Izbjegavat će se izdvojene sekvence učenja i poučavanja stranog jezika i koristiti iskustva suvremene pedagogije koja je odbacila tezu o teškoćama ranog bilingvizma. Rezultati istraživanja nam govore da djeca mogu vrlo rano, nesvjesno i intuitivno, u bogatom materijalnom i socijalnom okruženju putem situacijskog učenja savladati osnove stranog jezika. To se odnosi na upoznavanje, razumijevanje i elementarno korištenje stranog jezika. Stoga će odgajatelj koji ima

najviši stupanj certifikata za engleski jezik u različitim prostorima i centrima koristiti sredstva i simbolički materijal uz pomoć kojeg djeca nesmetano upoznaju strani jezik. Povezivanje slike i riječi te korištenje izraza na stranom jeziku tek je jedan dio integriranja stranog jezika u svakodnevni život djece. Napominjemo da će upoznavanje i učenje stranog jezika biti namijenjen svoj djeci i integrirani dio cjelokupnog planiranja i programiranja odgojno-obrazovne prakse. Program će realizirati odgajateljica s VSS, završenim stručnim ispitom i dodatnim certifikatom za engleski jezik.

Slična će situacija biti sa sadržajima i **aktivnostima iz područja tjelesnih i zdravstvenih aktivnosti** (sportski program, ritmika i slično). Svi navedeni sadržaji bit će namijenjeni svima ovisno o njihovom interesu. Ne želimo uskratiti nekoj djeci pravo na integrirani i cjelovit odgoj, obrazovanje i razvoj zbog nemogućnosti njihovog materijalnog participiranja u određenim programima.

Načini **evaluacije usklađenosti odgojno-obrazovnog rada s potrebama djece** vršit će se kontinuiranim praćenjem, dokumentiranjem i analiziranjem onih dijelova odgojno-obrazovne prakse koji nam se pokažu u određenim situacijama važnima. Odgojno-obrazovna praksa će se pratiti i dokumentirati videozapisima, fotografijama, posebno izrađenim protokolima ili upitnicima s ciljem dijagnosticiranja onih segmenata prakse koji traže naše intervencija. Na taj će se način pratiti kvaliteta rada s obzirom na razvoj djeteta. Sve će to biti sadržaj razvojnih mapa djeteta u kojima ćemo posebnu pažnju usmjeriti na kvalitativne promjene kod djeteta. Dokumentirat ćemo materijalni i prostorni kontekst, ulogu djece u aktivnostima i razina njihovog angažmana, uloge odgajatelja i njihova svrsishodnost i opravdanost, komunikacijski kontekst i dr. Materijal kojim ćemo dokumentirati odgojno obrazovni proces poslužiti će za procjenu učinkovitosti razvoja djeteta i njegovo napredovanje.

Dokumentiranje odgojno-obrazovnog procesa vršit ćemo u skladu s Pravilnikom o obrascima i sadržaju pedagoške dokumentacije i evidencije o djeci i dječjem vrtiću N.N. 83/2001. i preporukama iz Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

U vrtiću će se voditi:

1. Knjiga pedagoške dokumentacije svake odgojne skupine koja sadrži:

- a) Orijentacijski plan i program odgojno-obrazovnog rada i njegovo

vrednovanje

- b) Tjedni plan i program odgojno–obrazovnog rada
- c) Dnevnik odgojno–obrazovnog rada
- d) Zajedničke aktivnosti djece i odraslih

Knjiga pedagoške dokumentacije odgojne skupine sadržavat će opće podatke o nazivu Vrtića, odgojnoj skupini, pedagoškoj godini za koju se vodi te ime i prezime odgojitelja koji radi u skupini te ravnatelja vrtića

2. Imenik djece koji sadrži:

- a) Podatke o nazivu dječjeg vrtića i odgojnoj skupini, pedagoškoj godini te potpise odgajatelja i ravnatelja
- b) Podatke o djetetu (ime i prezime djeteta, nadnevak i mjesto rođenja, adresu i broj telefona roditelja, broj osigurane osobe, osnovu osiguranja i broj zdravstvenog kartona, procijepljenost i kronična oboljenja, vrijeme i razlog izostanka).

3. Individualni dosje djece s posebnim potrebama

4. Zdravstveni karton djece

5. Individualni plan i program stručnog usavršavanja odgojitelja

6. Evidencija dnevne prisutnosti djece

7. Zapisnici

Ostali oblici dokumentiranja odgojno-obrazovnog rada:

Dokumentiranje aktivnosti djece izradom individualnih i grupnih portfolia.

Individualni portofolio će sadržavati:

- individualnu dokumentaciju o djeci
- postignuća djece, foto, video i audio zapise
- likovne i pisane uratke, knjige, zbirke
- izričaje glazbom i pokretom.

Dokumentiranje putem plakata:

- plakati orijentirani na odrasle (hodnici)
- aktivnosti prikazane na stručan način s isticanjem vrijednosti za dijete

- plakati orijentirani na djecu (za odgojne skupine).

Dokumentiranje aktivnosti na djeci razumljiv način

Dokumentiranje putem letaka i brošura

Dokumentiranje u vidu izložbe stvaralaštva djece

Vrednovanje programa od strane djece i roditelja

Način planiranja

Provodit ćemo timsko planiranje, zajedničko praćenje i evaluiranje odgojno-obrazovnog procesa te odlučivanje o budućim koracima i strategijama. Planiranje i programiranje odgojno-obrazovnog rada vršit će se na temelju Nacionalnog kurikulumu, njegovih ciljeva i vrijednosti.

Planiranje ćemo vršiti tromjesečnim, tjednim i dnevnim planovima i programima odnosno pedagoške dokumentacije odgojne skupine.

Kontinuirano dokumentiranje neposrednog odgojno-obrazovnog procesa putem videozapisa, fotografija, protokola praćenja i procjenjivanja, bilježaka, plakata, putem letaka i brošura predstavljat će temelj procjene i korekcije pedagoške prakse. Osobni razvoj svakog djeteta bit će sadržan u individualnim radnim mapama (portfolia) koje će sadržavati za dijete relevantne segmente njegovog razvoja (fotografije, govorni izričaji, uratci, kreativna rješenja i slično). One će dokumentirati proces napretka djeteta, njegove preferencije za pojedina područja razvoja, dostignutu razinu postignuća i sl.

5. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE

U skladu s člankom 40. Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe (Narodne novine 63/08) i u skladu s Programom zdravstvene zaštite djece, higijene i pravilne prehrane djece u dječjem vrtiću (Narodne novine, 105/2002 i Narodne novine, 121/2007) osigurat ćemo mjere zdravstvene zaštite djece koje će obuhvatiti potrebne uvjete za osiguravanje pravilnog rasta i razvoja djece uključene u ovaj program.

Cilj: kontinuirana provedba mjera zdravstvene zaštite i unapređivanja zadaća na očuvanju zdravlja djece.

Odgojno-obrazovni rad ćemo usmjeriti na razvoj zdravstvene kulture, samozaštite djece i ekološke osviještenosti svih sudionika u pedagoškom procesu. U ovom segmentu kurikulumu posebna će se pozornost usmjeriti na stjecanje pravilnih navika prehrane i kulture hranjenja sukladno dobi djece. Osiguravat ćemo higijenske uvjete u svim prostorima u kojima borave djeca, provoditi svakodnevne trijaže i izolaciju bolesne djece, pratiti pobol i provedbu mjera za sprečavanje širenja zaraznih bolesti. Provođit ćemo aktivnosti vezane za zaštitu zdravlja zubi.

Bitne zadaće:

- sustavno praćenje rasta i razvoja djece
- prehrana djece prema važećim standardima i propisima
- prilagodba prehrane kod djece sa zdravstvenim poteškoćama
- provedba preventivnih mjera u cilju smanjenja pobola i ozljeda djece
- provođenje protuepidemijskih mjera u slučaju pojave zaraznih bolesti
- zdravstveni odgoj djece, radnika i roditelja.

U programu rada ustanove posebna pozornost posvetit će se zdravstvenoj preventivi, skrbi i praćenju rasta i razvoja djece. Svako dijete će posjedovati zdravstveni karton i na taj način osigurat će se evidencija zdravstvenog stanja svakog djeteta. Nizom preventivnih mjera radit će se na sprječavanju mogućnosti prijenosa infekcija među djecom. Svi radnici su obvezni obavljati redovite zdravstvene preglede (higijensko-sanitarni pregledi) sukladno važećim propisima. Pri planiranju i izradi jelovnika držat će se preporuka i smjernica Prehrambenog standarda za planiranje prehrane djece u dječjem vrtiću - jelovnici i normativi (2007). U skupinama će djeci cijeli dan biti

dostupno voće i voda.

Djeca će svakodnevno, ovisno o vremenskim uvjetima, između doručka i ručka, boraviti na svježem zraku u šetnji ili dvorištu Vrtića. Svakodnevno će se provoditi jutarnja tjelovježba, a djeca će moći vježbati na raznim rekvizitima i spravama koji se nalaze u Vrtiću i dvorištu Vrtića. Dnevni odmor će se odvijati prema individualnim potrebama djece, a za djecu koja ne spavaju organizirat će se mirne aktivnosti.

Rad na unaprjeđenju prehrane djece

Cilj: promicanje pravilne prehrane u skladu s prehrambenim smjernicama i normativima za djecu predškolske dobi te primjenu HACCP programa.

Bitne zadaće:

- primjena smjernica i preporuka za pravilnu prehranu djece u vrtiću, učenje djece pravilnom odabiru namirnica
- poticanje pravilnog razvoja dječjeg organizma, stjecanje imuniteta
- preventivno djelovanje na pojavu degenerativnih i kroničnih bolesti
- briga o zubima i usnoj šupljini
- poticanje na sprečavanje po zdravlje štetnih navika i održavanja poželjne tjelesne težine.

Promišljenim dnevnim ritmom kvalitetno ćemo skrbiti o osnovnim razvojnim potrebama djece. Zadovoljavanje potrebe za hranom i pićem provodit će se fleksibilno i individualnim pristupom. Vodit ćemo brigu o razvoju osobne higijene te skrbiti o posebnoj prehrani ukoliko je to potrebno. Ovisno o duljini boravka, zadovoljit ćemo djetetu 70 - 80 % potrebe za hranom.

Strategije djelovanja: utvrditi stanje kulture prehrane kod djece te specifične potrebe pojedine djece obzirom na alergije na hranu, pratiti konzumiranje zdravih namirnica i zadovoljavanje potrebe za vodom. Utvrditi broj djece s prekomjernom tjelesnom težinom. Unaprijediti jelovnik u skladu s novim normativima i standardima, nastaviti postepeno uvođenje novih namirnica u dnevni jelovnik. Unaprijediti planiranje jelovnika za djecu sa specifičnostima u prehrani. Organizirati poslove dječjih rođendana prema preporukama nutricionista. Unaprijediti nivo kulture prehrane: konzumiranje

zdravih namirnica, poticanje razgovora tijekom uzimanja obroka i sl. Posebna će se pozornost usmjeriti na humaniziranje načina blagovanja, od prostorije za blagovanje, preko posuđa i rituala. Edukacija roditelja o promicanju pravilne prehrane i promicanju tjelesne aktivnosti.

Mjere sigurnosti u prehrani

Spremište hrane udovoljavat će sljedećim propisima: lako čišćenje, provjetravanje i pranje, svakodnevno održavanje čistoće u skladu s važećim mjerama pranja i dezinfekcije. Posuđe korišteno u procesu pripreme hrane prati odvojeno od posuđa iz kojeg su djeca jela. Čišćenje, pranje i dezinfekcija prostorija za pripremu hrane obavljat će se svakodnevno nakon što su završeni svi poslovi pripreme i raspodjele hrane kao i pranje i spremanje posuđa. U kuhinju će ulaziti samo kuhinjsko osoblje i zdravstvena voditeljica u propisanoj odjeći. Zaposlenici koji će spremati i preuzimati hranu morat će dva puta godišnje izvršiti sistematski sanitarni pregled, a oni koji poslužuju, jedan put godišnje što im se upisuje u sanitarnu knjižicu. Sigurnost hrane će se provoditi sustavom samokontrole temeljenim na načelima HACCP-a provedbom Zakona o hrani NN br.81/13, Zakona o higijeni hrane i mikrobiološkim kriterijima za hranu NN br.81/13 Uredbe (EZ) br.178/02, Uredbe (EZ) br.852/04. Čišćenje, pranje i dezinfekcije uređaja, pribora, opreme, radnih površina, podova i zidova provodit će se sukladno Planu higijenskog održavanja prema HACCP sustavu.

Zdravstvena dokumentacija

Sukladno Pravilniku o obrascima zdravstvene dokumentacije djece predškolske dobi i evidencija o dječjem vrtiću (NN, 114/02), vodit će se sljedeća zdravstvena dokumentacija:

- zdravstveni karton za svako dijete u koji će se umetati potvrda o obavljenom sistematskom zdravstvenom pregledu djeteta prije upisa u vrtić te potvrde o obavljenom zdravstvenom pregledu nakon izostanka zbog bolesti
- evidencija o zdravstvenom odgoju
- evidencija o higijensko-epidemiološkom nadzoru
- evidencija o sanitarnom nadzoru
- evidencija epidemioloških indikacija

- evidencija ozljeda
- evidencija antropometrijskih mjerenja (na početku i kraju pedagoške godine).

6. NAOBRAZBA I USAVRŠAVANJE ODGOJNIH DJELATNIKA

Za ostvarivanje ovog programa nužno je kontinuirano obrazovanje i usavršavanje stručnih radnika.

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje daje veliki značaj razvoju profesionalnog identiteta odgajatelja koji postaje odgovoran za razumijevanje, razvijanje i provedbu kurikuluma.

Cilj nam je da u našem Vrtiću osiguramo zajedničko dijagnosticiranje odgojno-obrazovne stvarnosti (kvaliteta i obilježja konkretne kulture) od strane samih odgajatelja i stručnih suradnika.

Svake pedagoške godine donosit ćemo program stručnog usavršavanja za narednu godinu. Njegovat ćemo ozračje u kojem će se svakodnevno ili učestalo realizirati kolektivno učenje i istraživanje odgojno-obrazovne prakse u kojem će se promovirati i implementirati inovativne strategije.

Stvarat ćemo takve organizacijske uvjete, graditi kulturu naše ustanove u kojem će se njegovati timsko konstruiranje i sukonstruiranje kurikuluma.

Aktivan i dinamičan odnos odgajatelja prema svojoj i tuđoj praksi, njihovo identificiranje "mudre" prakse predstavlja temelj građenja kurikuluma koji odudara od unificiranih i standardnih pristupa.

Sastavni dio profesionalnog razvoja odgajatelja bit će kontinuiran rad na suvremenoj literaturi koja se bavi pitanjima učenja i razvoja djeteta rane i predškolske dobi. Intencija je da se kritičkim prikazom različitih izvora osigura kontinuitet odgajatelja u stjecanju suvremenih spoznaja. Dakle, primjenjivat ćemo:

- a) individualno usavršavanje odgajatelja
- b) akcijska istraživanja i reflektivnu praksu
- c) povezivanje i umrežavanje s drugim predškolskim ustanovama, kongresi, stručni i znanstveni skupovi i sl.

d) sjednice Odgajateljskog vijeća kao oblik dokumentiranja i razumijevanja određenih segmenata odgojno-obrazovne prakse te način rješavanja aktualnih pitanja prakse.

7. SURADNJA S RODITELJIMA

Osnovne zahtjeve kvalitetne suradnje i partnerstva s obitelji kao primarne zajednice djeteta nastojat ćemo razvijati s pozicije djeteta. Njegova potpuna dobrobit u tjelesnom, osobnom, socijalnom, emocionalnom i obrazovnom smislu mora pronaći jedinstven pristup u dva osnovna sustava u kojima djeca žive i djeluju: obitelj i predškolska ustanova. Potrebno je postići kvalitetnu i profesionalnu komunikaciju za što je u najvećoj mjeri odgovoran odgajatelj kao profesionalac pripremljen za stvaranje uvjeta za dvosmjernu i podržavajuću komunikaciju. U težnji od roditelja suradnika do partnera u odgojno-obrazovnom procesu, nastojat ćemo ostvariti optimalne uvjete za ostvarivanje roditeljskih prava i odgovornosti, podržavajući obitelj u usklađivanju odgojnih nastojanja u izvanobiteljskim uvjetima kako bi se što potpunije zadovoljile opće i posebne potrebe djece.

Kontinuirana komunikacija s roditeljima kao prvim i najvažnijim skrbnicima stvara temelje za partnerske odnose u kojima ćemo roditelje tretirati kao ravnopravne subjekte. Suradnja se može ostvariti kroz različite oblike koje možemo podijeliti na individualne, skupne i šire oblike suradnje.

1. INDIVIDUALNI OBLICI SURADNJE

- Razgovori prilikom dolaska i odlaska djeteta (kratke svakodnevne informacije o raspoloženju, napretku ili potrebama djece)
- Individualni informativni razgovori (informacije, konzultacije koje su planirani susreti radi detaljnog razgovora)
- Pisani oblici suradnje (bilješke, poruke, elektronička pošta)
- Savjetodavni rad stručnog tima (psiholog, pedagog, logoped koji pružaju roditeljima stručnu podršku).

2. SKUPNI OBLICI SURADNJE

- Roditeljski sastanci (informativni, tematski i izborni)
- Radionice za roditelje i djecu (zajedničke aktivnosti: likovne, glazbene, sportske, ekološke koje jačaju suradnju i partnerski odnos)

- Predavanja i tribine (stručna predavanja na određene teme, npr. Granice u odgoju, digitalni mediji i djeca)
- Proslave, izložbe i priredbe (zajedničko obilježavanje Dana vrtića, izložbe dječjih radova, Dan otvorenih vrata).

3. ŠIRI OBLICI SURADNJE

- Suradnja kroz humanitarne i volonterske akcije (zajedničke akcije prikupljanja pomoći, uređenja vrtićkog dvorišta)
- Suradnja s lokalnom zajednicom (uključivanje roditelja u projekte, posjeta knjižnici, vatrogasnoj postaji, Osnovnoj školi)
- Projektni dani i manifestacije (suradnja gdje se roditelji uključuju kao gosti, predavači ili sudionici).

Podržavat ćemo načela kvalitetne suradnje kao što su partnerski odnosi između odgojitelja i roditelja, povjerljivosti i poštovanja kao što je razmjena informacija u sigurnom i etičnom okviru, kontinuirano i fleksibilno ćemo našu suradnju prilagođavati potrebama roditelja i mogućnostima vrtića.

Kontinuirano informiranje roditelja vršit će se na različite načine - od roditeljskih sastanaka, individualnih konzultacija i informacija, radionica, zajedničkih druženja i izleta, brošura, letaka, bilježnica, plakata, portfolia i sl.

Partnerski odnosi uključuju raznovrsne oblike komunikacije i interakcije i permanentno informiranje kojima se ostvaruje povjerenje i stvaraju pretpostavke za bolje poznavanje ova dva odgojno-obrazovna konteksta, a ostvaruju se putem:

- a) roditeljskih sastanaka informativnog, edukacijskog i komunikacijskog tipa. Planiraju se najmanje četiri roditeljska sastanka tijekom pedagoške godine. Tematika će biti vezana uz kurikulum vrtića i teme relevantne za djecu i njihove roditelje, upoznavanje roditelja o našoj odgojno-obrazovnoj ustanovi i razvijanje partnerstva pri uključivanju u planiranje, praćenje, evaluaciju i dokumentiranje postignuća i kompetencija djece. Na početku pedagoške godine saziva se roditeljski sastanak s potrebnim informacijama oko formiranja skupine, prilagodbe djece, što lakšeg odvajanja od roditelja i s potrebnim informacijama o radu vrtića. Tijekom godine organiziramo sastanke sa stručnim suradnicima (logoped, pedagog, psiholog) o stručnim temama koje su aktualne u pojedinoj skupini. Tijekom godine se organiziraju sastanci kako bi se roditelje informiralo

- o postignućima u pojedinim aspektima djetetova razvoja i njihovim potencijalima s procjenom zadovoljavanja djetetovih razvojnih potreba.
- b) individualnih informacija - svaki djetetov uspjeh može inicirati razgovor s jednim ili oba roditelja. To je prigoda za odgajatelja da osobno upozna roditelje, njihove stavove i mišljenja prema djetetu, da se informira o uvjetima pod kojima se dijete razvija u obitelji, kako se potiču aktivnosti djeteta i sl. Roditelji se upoznaju s ocjenom odgajatelja o cjelokupnom razvoju djeteta, o postupcima koje i sami trebaju koristiti, kako se zadovoljavaju djetetove potrebe tijekom dana, o izuzetnim rezultatima i postupcima svoje djece, o točnosti djetetovih iskaza. Odgojitelji za svako dijete izrađuju Protokol o praćenju djetetova razvoja sukladno dobi djeteta i prenose roditeljima na kojem razvojnom području s obzirom na dob se njihovo dijete nalazi. Informiranje roditelja o partnerstvu s odgojno-obrazovnom skupinom djeteta i mogućnosti sudjelovanja sa svojim djetetom u odgojnoj skupini.
  - c) usputne informacije - jutarnje i popodnevno skupljanje pri kojima se razgovara samo o onom što je bitno (spavanju, aktivnostima, posebnim postignućima tijekom dana i slično).
  - d) oglasne ploče – kutiće za roditelje u kojima se nalaze obavijesti o sastancima, jelovnici skupine, zaključci, odluke, članci o razvoju djece, dnevni plan skupine, zahvale roditeljima, dječje reakcije, fotografije, prikazi aktivnosti, dječji radovi, crteži – može uz zapažanja ili komentare.
  - e) komunikacija putem web stranice Vrtića kojom će se informirati roditelji preko interneta o relevantnim područjima odgojno-obrazovnog procesa: programi, kontakti, aktivnosti u vrtiću, upisi djece, novine i sl.
  - f) sudjelovanje roditelja u strukturiranju okruženja – roditelje će se nastojati motivirati da se svojim kreativnim, profesionalnim ili iskustvenim potencijalima uključe u stvaranje humanog i razvojno izazovnog okruženje. U tome će odgajatelji i stručni suradnici stvarati okvirni plan, motivirati roditelje i realizirati potrebne resurse kako bi se aktivnosti uspješno mogle realizirati. Također, poziv roditeljima na suradnju u oplemenjivanju projekta skupine u kojoj dijete boravi kao i mogućnost sudjelovanja kao roditelja-volontera u odgojnoj skupini.

g) neposredno sudjelovanje roditelja u odgojno-obrazovnom procesu. S jedne strane ta zadaća se odnosi na uključivanje roditelja u periodu adaptacije u proces, na način da se postepeno uključuje u igru i s drugom djecom, motivira vlastito dijete za bogatijim komunikacijskim situacijama s drugom djecom i odraslima te postepeno osamostaljivanje djeteta. Drugi vrlo značajni oblik participacije roditelja vezat ćemo uz njihovo direktno sudjelovanje na projektima, tematskom planiranju i programiranju na način da preuzmu aktivnu ulogu u učenju i poučavanju djece. To se odnosi na njihova profesionalna znanja i kompetencije koje mogu prikazati djeci, hobije i sl. Takvo sudjelovanje predstavlja za dijete aktivnog roditelja bitnu spoznaju o njegovim kompetencijama, drugoj djeci širi spoznaje, a roditelja indirektno educira za proces zajedničkog druženja s djecom.

Nastojat će se biti otvoreni prema interesima i pitanjima, pravovremeno reagirati, dati im znanstveno i pravovremeno tumačenje određenih oblika ponašanja djeteta ili njegovih razvojnih karakteristika. Pri procjeni vrsta, načina ili oblika komuniciranja vodit ćemo se personaliziranim kriterijima. Roditeljska uloga u aktualnim društvenim, ekonomskim i kulturnim uvjetima i uvjetima suvremenog odrastanja je izuzetno kompleksna i zahtijeva pomoć kompetentnih profesionalaca.

8. SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA

Suradnju s vanjskim institucijama organizirat ćemo radi obogaćivanja i unapređivanja kvalitete odgojno-obrazovnog rada, stvaranja različitih prilika za učenje i bogaćenje svakodnevnog materijalnog i socijalnog konteksta, proširivanje kurikuluma s raznovrsnim sadržajima kulturnog, umjetničkog, zdravstveno-rekreativnog i sportskog života. Polazeći od potreba i interesa djece, pronalazit ćemo načine za proširivanje iskustava, stvaranja situacija za razvijanjem i proširivanjem njihovih kompetencija u okviru cjelovitog razvoja.

Razvijat će se dobri odnosi s općinom Šandrovac koja će sufinancirati dio troškova boravka djece u vrtiću, MZOŠ i AZOO radi stručne potpore, dobivanja smjernica za rad i stručnog usavršavanja odgajatelja i stručnih suradnika te Filozofskim fakultetom u Zagrebu i Učiteljskim fakultetom u Zagrebu radi stručnog usavršavanja odgajatelja i

stručnih suradnika. Umrežavat ćemo se s različitim vrtićima po koncepciji i realizaciji kurikuluma, razvijanja refleksivne prakse uvidom i razmjenom različitih profesionalnih iskustava. Suradivati ćemo s vrtićima s našeg područja kao što su Dječji vrtić Veliko Trojstvo, Dječji vrtić Račići iz Nove Rače, Dječji vrtić Velika Pisanica, Igraonicom KUD-a Palične Severin, Dječjim vrtićem Palčica iz Rovišća. Suradivati ćemo s Osnovnim školama s našeg područja kao što su Osnovna škola Veliko Trojstvo, Osnovna škola Velika Pisanica, Osnovna škola Nova Rača.

Također, imamo razvijenu suradnju s Dječjim vrtićem Igra s područja Koprivničko-križevačke županije u posjetima vrtiću i razmjeni odgojno-obrazovnih iskustava. Suradivati ćemo s muzejom grada Bjelovara, knjižnicom Petar Preradović Bjelovar koja nam svaka dva tjedna svojom putujućom knjižnicom „Bibliobus“ dovozi knjige, slikovnice i razne igre u našu odgojno-obrazovnu skupinu.

Suradujemo s kazalištem grada Bjelovara i putujućim kazalištima.

Razvijamo suradnju sa zdravstvenim, privrednim i trgovačkim jedinicama, policijskim i vatrogasnim postajama na području Grada Bjelovara kao i na području Općine Šandrovac kako bismo osigurali djeci potrebna iskustva putem posjeta vatrogasnoj i policijskoj postaji.

S policijskom postajom Bjelovar provodimo sigurnosni pregled sjedalica za roditelje iz našeg vrtića, sudjelujemo na radionicama *Sigurnosti u prometu*.

Suradujemo s organizacijom Crvenog Križa Bjelovar odazivom na humanitarne akcije koje organiziraju.

Razvijamo suradnju s ustanovom za predškolski odgoj i naobrazbu djece s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama Bjelovar.

Program ćemo obogaćivati rekreativno-zdravstvenim programima (obuka plivanja na bazenu „Gradina“ u Šandrovcu, obukom klizanja u Bjelovaru) te dodatnim sadržajima (posjet kazalištu, kazališne predstave u vrtiću, posjet muzeju, proslave, svečanosti, dramske predstave djelatnika vrtića i slično). Ti programi omogućuju djeci raznovrsne doživljaje, bogate spoznaju i potiču brojne aktivnosti u vrtiću.

Suradujemo s obližnjim Seoskim gospodarstvima i OPG-ovima koje posjećujemo i prikupljamo informacije o proizvodima s našeg područja, njihovoj preradi kao i uzgoju tih namirnica.

Svaki odlazak izvan Dječjeg vrtića razmotrit ćemo sa sigurnosnog aspekta, poduzimajući sve potrebne mjere za osiguranje njihove sigurnosti (između ostalog i pripremni razgovori s djecom prije posjete o pridržavanja pravila ponašanja i slično).

Nabrojene mogućnosti suradnje s lokalnom zajednicom predstavljaju orijentacijski okvir koji će se fleksibilno mijenjati i strukturirati sukladno razvojnom karakteru kurikuluma.

9. VREDNOVANJE PROGRAMA

Sukladno Državnom pedagoškom standardu, vanjsko vrednovanje provodit će resorno ministarstvo, AZOO, NCVVO, a interno svi čimbenici odgojno-obrazovnog procesa: odgojitelji, stručni suradnici, roditelji, djeca. Unutarnja valorizacija poslužit će promišljanju i izradi kurikuluma vrtića koji mora sadržavati specifičnu razradu općih ciljeva, vrijednosti i načela proklamirana Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Predmet internog vrednovanja biti će procjena o mogućnostima konstruiranja našeg kurikuluma u okviru raznovrsnih dimenzija odgojno-obrazovne prakse (materijalno okruženje, socijalni odnosi i drugo).

Samovrednovanje i vrednovanje kvalitete odgojno-obrazovnog procesa s obzirom na različite subjekte i indikatore ostvarivat će se kontinuirano ovisno o potrebi na dnevnoj, tjednoj, mjesečnoj razini i za cijelu pedagošku godinu. Možemo ustvrditi da će taj oblik osvješćivanja prakse biti dinamičan i svakodnevan proces. Kurikulum otvorenog i dinamičnog karaktera kakav je Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj zahtjeva stalno praćenje, procjenjivanje, korigiranje i restrukturiranje.

U skladu s postavljenom vizijom i misijom, analizirat ćemo odgojno-obrazovni rad kroz nekoliko koraka:

- analiza postojećeg stanja - uključuje usporedbu postojećeg stanja, odnosno ostvarenih ciljeva i afiniteta kojima težimo, a koji predstavljaju smjernice razvoja ustanove (analiza kvantitete programa koji se nude korisnicima vrtića, stručnih usavršavanja odgojno-obrazovnih djelatnika, materijalnih uvjeta, opreme, suradnje s roditeljima i drugim dionicima u lokalnoj zajednici, rezultata upitnika za ravnatelje, odgojitelje, stručni tim, administrativno-tehničko i ostalo

osoblje te stručne rasprave kojima se ispituju zadovoljstvo i stavovi o ključnim područjima kvalitete)

- određivanje prioritetnih područja razvoja - na temelju analize postojećeg stanja i prikupljenih podataka, procjenjuje se koja područja kvalitete zahtijevaju poboljšanja. Sukladno navedenom, potrebno je ostvariti nekoliko preduvjeta:
  - a) formiranje Tima za kvalitetu - djeluje u svrhu osiguranja kvalitete rada ustanove, provedbe samovrednovanja i praćenja napretka na ključnim područjima kvalitete.
  - b) definiranje Razvojnog plana - određuju se prioritetna područja razvoja s jasno definiranim ciljevima, metodama, potrebnim resursima i mjerljivim pokazateljima ostvarenja postavljenih ciljeva. Primjereno postavljen razvojni plan omogućuje jasnu i provedivu realizaciju planiranih ciljeva i aktivnosti. Razvojni plan ustanove upisuje se u tablicu koja je sastavni dio izvješća o samovrednovanju. Tablica sadržava prioritetna područja unapređenja (za svako prioritetno područje određuju razvojni ciljevi koji se žele postići unutar navedenoga područja), metode i aktivnosti kojima će se postavljeni cilj postići, resurse nužne za provedbu metoda i aktivnosti, datum do kojega će se pojedini cilj ostvariti te osobe odgovorne za provedbu aktivnosti. Također, definiraju se mjerljivi pokazatelji ostvarenja ciljeva koji potvrđuju da su ciljevi unutar postavljenoga prioritetnog područja postignuti

- praćenje provedbe aktivnosti i ostvarivanja ciljeva definiranih razvojnim planom ustanove, kontinuiranim praćenjem postavljenih ciljeva i aktivnosti definira se smjer napretka i postavljaju novi ciljevi.

10. FINANCIRANJE PROGRAMA

Sredstva za rad i obavljanje djelatnosti Vrtića prema Aktu o osnivanju Dječjeg vrtića, osigurat će dijelom Osnivač, a jednim dijelom roditelji.

Ekonomska cijena 10-satnog programa obuhvaća:

- a) izdatke za zaposlene, bruto plaće i naknade
- b) prehranu djece

- c) uvjete boravka djece, materijalne izdatke, energiju i komunalije, tekuće održavanje objekta i opreme, nematerijalne troškove
- d) investicijsko održavanje
- e) nabavku osnovne didaktičke opreme
- f) nabavku potrošnog materijala.

Ekonomska cijena vrtića iznosit će 480 eura, od čega Općina participira u troškovima s 400 eura, dok roditeljski dio iznosi 80 eura. Također, predviđene su i mjere pomoći roditeljima koji imaju dvoje ili više djece uključene u vrtić na način da roditelj za drugo dijete plaća 20% cijene prvog djeteta, a za svako naredno dijete je usluga boravka u vrtiću besplatna.

11. ZAKLJUČAK

Otvaranjem dječjeg vrtića Šandrovac i uključivanjem djece u cjelodnevni 10-satni program, roditeljima se omogućava uključivanje djece u institucionalni rani i predškolski odgoj u sredini u kojoj ga do otvaranja nije bilo na području Općine Šandrovac. Otvaranjem jaslične odgojno-obrazovne skupine roditeljima je omogućeno uključivanje djece od 1. do 3. godine života u odgojno-obrazovnu skupinu koja podržava djetetov rast i razvoj od najranije dobi.

Roditelji danas poimaju važnost predškolskog perioda te da su roditeljske kompetencije nedovoljne za sveobuhvatan razvoj. Uz roditelje koji su partneri odgojiteljima u svakodnevnom radu, potreban je upravo ovakav program i Vrtić koji će zadovoljiti njihove potrebe i interese, podržati njihov način života, omogućiti stjecanje pravih životnih vrijednosti i kompetencija te razvijanje svih njihovih potencijala.

S obzirom na navedeno, uložiti ćemo poseban napor da osiguramo:

- a) maksimalnu fleksibilnost u radnom vremenu dječjeg vrtića (prilagođavanje radnom vremenu svih roditelja, ali i zaposlenika obližnjih tvrtki)
- b) raznovrsne odgojno-obrazovne programe (u okviru primarnog programa nudimo raznovrsne sadržaje sukladno interesima roditelja i njihove djece)
- c) suvremeno opremljenu predškolsku ustanovu sa stručnim i profesionalnim odgajateljima i stručnim suradnicima, skupine s manjim brojem djece i većim brojem profesionalaca koji s njima rade (visoki standardi sigurnosti i kvalitete).

Individualizirani pristup, ustanova po mjeri djeteta, humanizacija socijalnog i materijalnog konteksta u kojem dijete rane i predškolske dobi provodi veći dio dana osnovni je cilj ovog Vrtića. Otvaranjem našeg Vrtića svako će dijete na ovom području dobiti priliku živjeti djetinjstvo u zajednici s drugima.

12. LITERATURA

1. Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (2008).
2. Konvencija o pravima djeteta (2001).
3. Ljubetić, M. (2013), Partnerstvo obitelji, vrtića i škole. Zagreb: Školska knjiga.
4. Maleš, D., Milanović M., Stričević, I., (2003). Živjeti i učiti prava. Zagreb:Filozofski fakultet.
5. Miljak, A. (2009). Življenje djece u vrtiću – Novi pristup u shvaćanju, istraživanju i organiziranju odgojno – obrazovnog procesa u dječjim vrtićima. Zagreb: Spektar Media.
6. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014).
7. Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje (2011).
8. Petrović- Sočo, B. (2007). Kontekst ustanove za rani odgoj i obrazovanje – holistički pristup. Zagreb: Mali profesor.
9. Pravilnik o obrascima i sadržaju pdagoške dokumentacije i evidencije o djeci u dječjem vrtiću (Narodne novine, 83/01)
10. Program zdravstvene zaštite djece i higijene i pravilne prehrane djece u dječjim vrtićima (Narodne novine, 105/02,55/06 i 121/07)
11. Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi (1991).
12. Slunjski, E. (2008). Dječji vrtić-zajednica koja uči, mjesto dijaloga, suradnje i zajedničkog učenja. Zagreb: Spektar Media.
13. Slunjski, Ljubetić, Pribela, Hodap, Malnar, Kljenak, Zagrajski, Malek, Horvatić, Antulić, Priručnik za samovrednovanje ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb, (2012).
14. Starc, Čudina Obradović, Pleša, Profaca, Letica,Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi, Golden marketing. Tehnička knjiga, Zagreb, 2004.
15. Šagud M. (2006). Odgajatelj kao reflektivni praktičar, Petrinja: Visoka učiteljska škola.

16. Vučemilović, Vujić, Šisler. Prehrambeni standardi za planiranje prehrane djece u dječjem vrtiću-jelovnici i normativi, preporuke i smjernice za stručnjake koji rade na planiranju i pripremanju prehrane u dječjem vrtiću, Hrvatska udruga medicinskih sestara, podružnica medicinskih sestara Dječjih vrtića Grada Zagreba, 2001.
17. Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju (10/97, 107/07, 94/13)
18. Nenadić, S.: Odgoj u jaslicama. Priručnik za odgojitelje i stručne suradnike, Imotski Potjeh, 2002.
19. Miljak, A.: Uloga komunikacije u razvoju govora djece predškolske dobi, Zagreb: Školska knjiga, 1987.
20. Šagud, M.: Odgojitelj u dječjoj igri, Zagreb, Školske novine, 2002.
21. Katz, L. G & McClellan, D.E.: Poticanje razvoja dječje socijalne kompetencije, Zagreb: Educa.
22. Starc, B. i suradnici: Osobine i psihološki uvjet razvoja djeteta predškolske dobi.
23. Čarobno drveće uma: Kako razvijati emocionalnu inteligenciju, kreativnost i zdrave emocije vašeg 57 djeteta od rođenja do adolescencije. Ostvarenje d.o.o.
24. Cvetković Lay, J., Sekulić-Majurec, A.: Darovito dijete, što ću s njim, Zagreb: Alinea, 1998.
25. Došen-Dobud A.: S djecom u jaslicama, Zagreb: Alinea, 2004.

13.PRILOG

13.1.SIGURNOSNO-ZAŠTITNI I PREVENTIVNI PROGRAM U DJEČJEM VRTIĆU

U dječjem vrtiću, roditelji zaposlenom osoblju povjeravaju svoje dijete na kvalitetnu skrb i njegu, kao i programe odgoja, naobrazbe, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi. Sigurnost djeteta u dječjem vrtiću, osnovna je zadaća predškolske ustanove i predstavlja preduvjet organiziranja i provođenja svih ostalih programa u dječjem vrtiću.

Dječji vrtić Šandrovac dobio je pozitivno ocijenjeno stručno mišljenje od Agencije za odgoj i obrazovanje 04. ožujka 2021. (KLASA:601-02/21-01/56; URBROJ:561-03/2-21-2) za obvezni *Program predškole u organizaciji Dječjeg vrtića Šandrovac u Šandrovcu* i pripadajući sastavni dio programa *Sigurnosno-zaštitni i preventivni program s protokolima postupanja u rizičnim situacijama*.

Cilj sigurnosno-zaštitnih i preventivnih programa u dječjim vrtićima je:

- osigurati maksimalnu sigurnost djece i odraslih osoba u njegovu unutaršnjem i vanjskom prostoru
- izraditi protokole djelovanja u mogućim rizičnim situacijama
- podijeliti odgovornosti svih zaposlenika u otklanjanju možebitnih opasnosti.

Nosioci programa: bit će svi djelatnici Dječjeg vrtića i roditelji. Sigurnost djeteta osigurat će se na način da će Dječji vrtić kontinuirano skrbiti za zdravlje i sigurnost djece. Rad na ovom segmentu odgojno-obrazovne prakse moguć je primarnom prevencijom kojom se nastoji izbjeći situacije ugrožavanja dječje sigurnosti, a zatim i ostalim načinima skrbi. Programi na ovom području usmjereni su na različite načine djelovanja, počevši od samog djeteta, uže socijalne sredine (prvenstveno obitelji) preko vrtića.

U dječjem vrtiću će se provoditi sljedeće mjere sigurnosti i mjere zaštite u dječjem vrtiću:

1. Fizičke mjere zaštite - sigurnost okruženja
2. Mjere za očuvanje i unapređenje djetetovog zdravlja
3. Sigurnost ozračja - psihosocijalne mjere zaštite
4. Aktivnosti samozaštite i samoočuvanja djeteta

I. FIZIČKA SIGURNOST DJETETA

1. MJERE POSTUPANJA KOD PREUZIMANJA I PREDAJE DJETETA RODITELJIMA

1. Članovi stručnog tima kod inicijalnih intervju s roditeljima novoprimitelne djece informiraju roditelje o dogovorenim pravilima našeg Vrtića i radnjama koje moraju obaviti u vezi predaje i preuzimanja djeteta.
2. Odgojitelj preuzima i predaje dijete punoljetnoj osobi – roditelju, skrbniku. Odgojitelj također preuzima i predaje dijete drugoj punoljetnoj osobi za koju roditelj ima punomoć potpisanu na redovitoj dokumentaciji vrtića koja se potpisuje pri upisu vrtića.
3. Ukoliko po dijete dolazi osoba za koju ne postoji potpisana suglasnost roditelja, odgojitelj će od nje tražiti osobne podatke te da potpisom potvrdi preuzimanje djeteta uz prethodno telefonsko kontaktiranje roditelja.
4. Rastavljeni roditelji ili roditelji u postupku rastave stručnoj suradnici trebaju dostaviti rješenje o rastavi i skrbništvu nad djetetom pri upisu ili u trenutku pokretanja postupka i dobivanja rješenja u bilo kojem obliku. Rješenje treba kopirati i zadržati u pedagoškoj dokumentaciji.
5. Do izdavanja rješenja o skrbništvu, oba roditelja imaju jednako pravo dolaziti po dijete u vrtić i donositi odluke vezane uz dijete.
6. Ako postoji potreba da odgojitelj u određeno doba dana djecu preda odgojitelju druge odgojne skupine, dužan je dostaviti i popis djece s eventualnim specifičnostima o djetetu (koja osoba dolazi po dijete, specifične posebne potrebe, posebne poruke roditelju i sl.)

7. Odgojitelj redovito najmanje 2 puta godišnje provjerava i ažurira podatke o telefonskim brojevima roditelja i ovlaštenih osoba.
8. U slučajevima kada se kod prijema djeteta uoči fizička povreda ili simptomi bolesti, odgojitelj je dužan od roditelja zatražiti informaciju o događaju, istu zabilježiti u dnevnik rada i obavijestiti stručni tim.
9. S navedenim mjerama mora se upoznati svakog novog roditelja/skrbnika pri upisu djeteta i/ili na prvim roditeljskim sastancima.

2. MJERE SIGURNOSTI KOD BORAVKA DJECE U SOBI DNEVNOG BORAVKA I DRUGIM PROSTORIJAMA

1. Primarna mjera sigurnosti djece u vrtiću je stalni nadzor nad kretanjem djece.
2. Odgojitelj mora biti prisutan u prostoriji u kojoj borave djeca (soba dnevnog boravka, kupaonica, hodnik).
3. Ako odgojitelj iz bilo kojeg razloga napušta te prostorije mora odgovorno procijeniti važnost i dužinu izbjivanja te ukoliko je potrebno, osigurati prisutnost druge odrasle osobe za vrijeme dok je odsutan.
4. U periodima preklapanja odgojitelja, obaveza je jednog i drugog odgojitelja provoditi odgojno–obrazovni rad s djecom u odgojnoj skupini. Također i dostaviti popis djece sa specifičnim potrebama.
5. Odgojitelji tijekom rada s djecom moraju odgovorno koristiti mobilne telefone. Isto tako, odgojitelj ne smije napuštati sobu radi obavljanja telefonskih poziva bez osiguravanja nadzora nad djecom u tom periodu.

OPĆE SMJERNICE SIGURNOSTI U PROSTORIJAMA U KOJIMA BORAVE DJECA

6. Prostorije trebaju biti pregledne, s niskim pregradama (svako dijete treba biti u vidokrugu odgojitelja).
7. Namještaj bi trebao imati zaobljene rubove, a stariji namještaj koji nije takav trebao bi se postaviti na mjesta na kojima ne predstavlja prijetnju sigurnosti (uza zid, u kutove i sl.)

8. Električne utičnice moraju biti zaštićene od dohvata djece kao i električni vodovi i električni aparati.
9. Materijali namijenjeni djeci moraju biti netoksični i atestirani.
10. Pri upotrebi neoblikovanog materijala i igračaka odgojitelj prije donošenja u skupinu procjenjuje koliko može biti opasan za uporabu u skupini.
11. Odgojitelj je dužan pregledavati igračke i odstraniti oštećene.
12. Igračke i materijali moraju biti dostupni djeci kako bi se izbjeglo penjanje.
13. Police s igračkama moraju biti stabilne.
14. Sredstva za čišćenje, lijekovi i svi opasni proizvodi moraju biti pohranjeni i zaključani u ormarima koje koriste tehničko osoblje.
15. Sve prostorije u kojima borave ili koje koriste djeca moraju biti svakodnevno čišćene, prane i dezinficirane na kraju radnog dana.
16. Prostorije se moraju provjetravati više puta na dan.
17. Posteljina za djecu mora se mijenjati dva puta mjesečno ili po potrebi.
18. Tehničko osoblje i spremačice provjeravaju ispravnost sanitarnih čvorova – prohodnost umivaonika i zahodskih školjki.
19. Roditelji koji borave u sobi dnevnog boravka trebaju imati odgovarajuću obuću.
20. Čišćenje soba dnevnog boravka provodi se isključivo nakon završetka rada programa, izuzevši iznimne slučajeve kad je prostor zbog sigurnosti djece potrebno odmah očistiti.
21. Tehničko osoblje provjerava ispravnost rasvjete i grijanja i zaduženi su za popravak opreme.
22. Prema zakonskim rokovima vrše se ispitivanja elektroinstalacija, strojeva s povećanim opasnostima, gromobrana, vodovodne i hidrantske mreže, radnog okoliša i kotlovnice s ovlaštenim institucijama. Za to je zadužena tehnička služba.
23. Pravilnikom o zaštiti od požara utvrđene su izvanredne situacije i načini postupanja.

24. U slučaju tek primijećenih nedostataka za koje je potrebna hitna intervencija, obavještava se voditelj ili članovi stručnog tima koji će se pobrinuti da se prijetnja sigurnosti što prije otkloni.
25. Sve ostale, manje hitne nedostatke, djelatnici vrtića obavještavaju odgovornu osobu koja potom određuje prioritet poslova.
26. Odgojitelji kod djece nastoje razvijati oblike samozaštite u korištenju prostora i međusobnoj interakciji.

3. METODE POSTUPCI I OBLICI RADA ZA POSTUPANJE U VRTIĆU U VRIJEME DNEVNOG ODMORA DJECE U VRTIĆU

1. Odgojitelji imaju obvezu dobrog poznavanja općih i posebnih potreba djeteta.
2. Opće i posebne potrebe djeteta za dnevnim odmorom obvezni su zadovoljavati kontinuirano bez odlaganja i bez obzira na dob djeteta.
3. U odgojnoj skupini s različitim potrebama djece za dnevni odmor potrebno je planirati i organizirati aktivnosti za djecu koja se ne odmaraju tako da ne ometaju djecu u dnevnom odmoru.
4. Prostor i oprema sobe dnevnog boravka mora biti primjereno pripremljen (dovoljno zraka, topline, da nema propuha, da nije posebno zatamnjen, prikladna posteljina individualno označena za svako dijete, prikladna pokrivala za djecu i sl.)
5. Ovisno o dobi, djecu higijenski pripremiti za dnevni odmor (skidanje suvišne odjeće, oblačenje pidžame i sl.)
6. Usmjeriti pozornost na usnu šupljinu djeteta, da se ne bi odmaralo s ostacima neprogutane hrane u ustima.
7. Za vrijeme dnevnog odmora djeca nikad ne smiju ostati bez nadzora odgojitelja.
8. U slučaju da odgojitelj primijeti sumnjivo ponašanje djeteta u krevetu, promjenu disanja, povraćanje i sl., ne smije zanemariti te simptome već odmah pružiti djetetu prvu pomoć i pozvati u pomoć člana stručnog tima.

9. Eventualne specifične i izvanredne situacije opisati u propisanoj pedagoškoj dokumentaciji.

4. MJERE SIGURNOSTI NA VANJSKOM PROSTORU

1. Dvorište, odnosno igralište dječjeg vrtića treba biti ograđeno, označeno kao dječje igralište i imati informativnu ploču o potrebi čuvanja sprava i okoliša od strane svih koji se služe dječjim igralištem.
2. Zelene površine i prilazi vrtića trebaju biti redovito održavani.
3. Boravak djeteta na zraku svakodnevna je potreba djeteta i mora se zadovoljavati kad god vremenske prilike dozvoljavaju za što su odgovorni odgojitelji.
4. Prije izlaska djece odgojitelji su dužni unaprijed provjeriti sigurnost vanjskog prostora i ukloniti opasne predmete.
5. Ukoliko su uočeni nedostaci, opasnosti ili oštećenja, potrebno je evidentirati i o tome obavijestiti odgovornu osobu.
6. Odgojitelji borave u dvorištu prema unaprijed dogovorenom rasporedu i obavezni su dnevnim planom planirati poticaje i aktivnosti za igru djece na vanjskom prostoru.
7. Prije izlaska u dvorište, odgojitelj upućuje djecu na upotrebu sanitarnog čvora te provjerava je li odjeća svakog djeteta u skladu s vremenskim prilikama.
8. Pri izlasku na igralište, odgojitelj zajedno s djecom dogovara pravila i granice korištenja igrališta.
9. Odgojitelji moraju biti prisutni u blizini svake sprave koju djeca koriste na igralištu, odnosno u svakom trenutku vidjeti svu djecu radi sprječavanja guranja, padova i ozljeda.
10. Odgojitelji moraju pratiti kretanje djece i ne zadržavati se u grupicama ukoliko to ne zahtijeva aktivnost koja se provodi.

11. Odgojitelji djeci nude sadržaje i aktivnosti koji ih motiviraju na kvalitetnu igru na igralištu, istovremeno kod djece razvijaju svijest o potrebi zaštite i samozaštite.
12. U slučaju manje nezgode potrebno je umiriti dijete, pomoći mu, procijeniti trebate li se vratiti u objekt ili ostaniti na vanjskom prostoru.
13. U slučaju ozbiljnijih povreda odgojitelj treba primijeniti stečeno znanje te pozvati drugu odraslu osobu za pomoć.
14. Svaki odgojitelj sa svojom odgojnom skupinom sprema sredstva koja je koristio na vanjskom prostoru.

ŠETNJE I POSJETE

1. Šetnje s djecom u bližu okolicu i posjete, odgojitelj mora unaprijed planirati.
2. Pri svakom napuštanju sigurnog okruženja dječjeg vrtića (šetnje, posjete) u pratnji dvanaest djece nalazi se jedan odgojitelj, za veći broj djece dva odgojitelja, a prema potrebi i više.
3. Na početku pedagoške godine roditelji potpisuju izjavu kojom su suglasni s pedagoškim posjetama i šetnjama.
4. Ukoliko posjeta uključuje prijevoz djece autobusom, potrebno je voditi računa o sigurnosti djece u prometu.

5. MJERE SIGURNOSTI TIJEKOM SUDJELOVANJA DJECE U ODGOJNO – OBRAZOVNIM I REKREATIVNO–SPORTSKIM PROGRAMIMA ORGANIZIRANIM IZVAN VRTIĆA

1. Roditelji su dužni dati pismenu suglasnost za sudjelovanje djece u sportsko–rekreativnim te odgojno–obrazovnim programima organiziranim izvan vrtića.
2. Prijevoz u svrhu programa može biti grupno organiziran autobusom, vozilom vrtića ili djeca dolaze u pratnji roditelja vlastitim prijevozom.

3. Ukoliko je organiziran grupni prijevoz, djeca na događanja odlaze u pratnji odgojitelja, stručnih suradnika i/ili roditelja.
4. Ukoliko djeca dolaze na manifestaciju u pratnji roditelja vlastitim prijevozom, po dolasku na mjesto događanja predaju se odgojitelju koji s njima boravi tijekom održavanja manifestacije. Po završetku manifestacije odgojitelj predaje dijete roditelju.
5. Ukoliko se radi o rekreativno–sportskim manifestacijama s djecom tijekom događanja boravi i stručni tim, a po potrebi ravnateljica, tajnik i/ili administrativno–tehničko osoblje.
6. Ovisno o dogovoru tijekom puta, za putnike vrtić osigurava hranu i dovoljnu količinu tekućine. Ukoliko nije tako dogovoreno, za hranu i tekućinu su odgovorni roditelji.

7. MJERE POSTUPANJA KAD RODITELJ NE DOĐE PO DIJETE NAKON RADNOG VREMENA VRTIĆA

1. Ako roditelj do kraja radnog vremena ne dođe po dijete, odgojitelj će pokušati telefonski stupiti u kontakt s roditeljima ili osobama koje je roditelj ovlastio da preuzmu dijete.
2. U takvoj situaciji odgojitelj umirujuće djeluje na dijete.
3. Ukoliko je time situacija riješena svi daljnji koraci se ne poduzimaju.
4. Ukoliko se ne uspostavi kontakt s roditeljem ili roditelj ne dođe po dijete, odgojitelj obavještava ravnateljicu koja dalje po potrebi obavještava i policiju.
5. Cjelokupnu situaciju odgojitelj evidentira u knjigu pedagoške dokumentacije.
6. Ukoliko roditelji učestalo kasne po dijete, stručni tim će s njima provesti razgovor kako bi se utvrdili razlozi kašnjenja.

VAŽNI BROJEVI TELEFONA	
RAVNATELJICA	095/5576-793

PEDAGOG	
ŽURNA POMOĆ	112

8. POSTUPANJE U SLUČAJU BIJEGA DJETETA IZ VRTIĆA

1. Od trenutka primjećivanja da nema djeteta, slijedi traženje.
2. Zabilježiti vrijeme kada je primijećeno da nema djeteta.
3. U odgojnu skupinu djeteta kojega nema ulazi zamjena za odgojitelja (drugi slobodni odgojitelj, stručni suradnik).
4. O događaju je potrebno informirati ravnateljicu.
5. Odgojitelj traži dijete najprije u svim prostorijama vrtića, a zatim na vanjskom prostoru – neposrednoj okolini.
6. U traženje se uključuju svi raspoloživi djelatnici, a jedna osoba dežura na glavnim ulaznim vratima.
7. Ukoliko se dijete pronađe od strane djelatnika vrtića o događaju je potrebno razgovarati s roditeljima.
8. Ukoliko dijete nije pronađeno u roku od cca 15min, formira se krizni tim koji obavještava roditelje, policiju i ravnatelja.
9. Podnosi se pismeno izvješće o događaju - piše ga odgojitelj i prosljeđuje ravnatelju.
10. Komunikaciju s medijima i nadležnim ustanovama obavlja samo i isključivo ravnatelj ili osoba koja je za to dobila suglasnost ravnatelja.
11. Po završetku krizne situacije provodi se kratka krizna intervencija, timska refleksija na događaj, sastavlja se izvješće i ispunjava zapisnik.

9. MJERENJE POSTUPANJA S AGRESIVNIM DJETETOM U DJEČJEM VRTIĆU

1. Postupci odgojitelja kada uoče dijete s agresivnim ponašanjem ili kada je dijete van kontrole emocija (npr. napadaji bijesa) u odgojnoj grupi su sljedeći :
  - Ako odgojitelj ne može smiriti dijete u sobi treba ga izvesti van iz sobe uz obavezno osiguranje druge osobe s ostalom djecom.
  - Potrebno je ukloniti sve predmete s kojima se dijete može ozlijediti.

- U slučaju nasilja među djecom odgojitelj treba odmah poduzeti sve mjere kako bi se zaustavilo i prekinulo aktualno nasilno ponašanje, a u slučaju potrebe zatražiti pomoć stručnih suradnika.
  - Potrebno je odmah obaviti razgovor s djetetom koje je žrtva nasilja, obavijestiti roditelje ili skrbnike, te pružiti pomoć djeci svjedocima nasilja.
  - Potrebno je što žurnije razgovarati s djetetom koje je počinilo nasilje, isti dan dogovoriti razgovor s roditeljima ili zakonskim zastupnicima djeteta koje je počinilo nasilje, upoznati ih s događajem, te savjetovati.
  - Odgojitelj i stručni suradnici moraju sročiti službenu zabilješku o događaju.
2. Ako uobičajeni postupci ne pomažu, a oba odgojitelja odgojne skupine procjenjuju kako problem zahtijeva uključivanje stručnog tima, obavještavaju pedagoga predočujući dnevnik ponašanja djeteta kojeg su prethodno vodili minimum kroz tjedan dana. Dnevnik sadrži opise: 1. Što je prethodilo agresivnom ponašanju?, 2. Opis ponašanja, 3. Kako se situacija razriješila, tj. kakve su bile intervencije odgojitelja?
3. Stručni tim, pedagog zajedno s odgojiteljima, donosi plan opservacije i interventnih postupaka s djetetom.

POSLOVI ODGOJITELJA su da uz podršku stručnog tima izrade plan rada s djetetom koji uključuje :

- promjene u organizaciji rada i prostora
- plan individualiziranog rada s djetetom
- plan odgojno–obrazovnih sadržaja s ciljem suzbijanja agresivnog ponašanja
- plan suradnje s roditeljima
- plan suradnje sa stručnim timom
- plan edukacije i rada na sebi (unutar i izvan dječjeg vrtića).

POSLOVI PEDAGOGA su:

- provodi psihodijagnostički postupak s djetetom, procjenjuje je li potrebna dodatna klinička dijagnostika, ako da, surađuje s kliničkim psiholozima i drugim stručnjacima
- surađuje s roditeljima djeteta, pruža savjetodavnu suportivnu pedagošku pomoć
- provodi dijagnostičke i interventne postupke s djetetom u grupi i/ili individualno
- prati komunikaciju, odnose u grupi te pomaže odgojiteljima valorizirati i unositi promjene u taj aspekt rada
- edukacija i podrška odgojiteljima i roditeljima.

Jednom mjesečno stručni suradnik se sastaje s odgojiteljima na timskim dogovorima u kojima razmjenjuju informacije, evaluiraju dosadašnje postupke i dogovaraju nove. Po završetku opservacije donosi se zaključak i preporuka za daljnje postupanje.

10. POSTUPANJA U SLUČAJU SUKOB S RODITELJEM/RODITELJIMA ILI MEĐUSOBNI SUKOB RODITELJA

1. Mjere se primjenjuju kod svakog sukoba s roditeljem.
2. Odgojitelj će pokušati smiriti roditelja, ali ne pred djecom ili drugim roditeljima, već će ga odvesti na drugo mjesto i osigurati drugu osobu iz ustanove za pomoć kod djece.
3. Zavisno o problemu o kojem je riječ, može se pozvati i odgovorna osoba ili roditelja uputiti na razgovor s odgovornom osobom zaduženom za problem (stručni suradnik, ravnatelj).
4. U slučaju fizičkog napada roditelja na odgojitelja ili pomoćno osoblje potrebno je pozvati policiju – bilo tko iz ustanove na broj 112.
5. Odmah po prestanku slučaja, prije odlaska s posla, potrebno je načiniti zapisnik i navesti očevidce.
6. Tim za potporu u takvim slučajevima čine: ravnatelj, stručni tim od kojih barem jedno treba odmah djelovati po saznanju za događaj.
7. Nikad ne komentirati trenutnu situaciju pred djecom ili drugim roditeljima.

11. POSTUPANJA KOD RODITELJA U ALKOHOLIZIRANOM ILI NEKOM DRUGOM NEPRIMJERENOM PSIHOFIZIČKOM STANJU

1. Ako odgojitelj procijeni da je osoba u takvom psihofizičkom stanju da nije u stanju odvesti dijete doma iz vrtića treba osigurati osobu koja će ostati u odgojnoj skupini s djecom.
2. Telefonski kontaktirati drugog roditelja i izvijestiti ga o situaciji te zamoliti da druga osoba dođe po dijete.
3. Ako se ne uspije dobiti drugi roditelj, kontaktirati s ostalim osobama za koje postoje izjave da mogu doći po dijete.
4. Ako se ne uspije uspostaviti kontakt ni s jednom osobom, kontaktirati ravnateljicu.
5. Ravnateljica, ako procijeni da je potrebno, kontaktira policiju te ih informira o slučaju.
6. Odgojitelj ostaje s djetetom do okončanja situacije na prethodni poziv.
7. Ukoliko je roditelj agresivan ili nesurađujući, ne ulaziti s njime u konflikt, već o svemu obavijestiti policiju i stručnu službu.
8. U normativnu pedagošku dokumentaciju unijeti kratak opis situacije.
9. Stručni tim drugog dana obavezno treba pozvati oba roditelja na razgovor (razgovoru prisustvuje odgojitelj, ravnateljica).

12. MJERE POSTUPANJA I NADZORA KRETANJA OSOBA U VRTIĆU

1. Svi djelatnici vrtića dužni su voditi brigu o kretanju osoba unutar i oko vrtića, osobito ako iste nisu korisnici usluga vrtića.
2. Svi ulazi u objekt dječjeg vrtića zaključavaju se tako da se vrši kontrola ulaska svih koji ulaze u objekt dječjeg vrtića.
3. Nijedna nepoznata osoba ne smije se kretati vrtićem bez pratnje nekog od djelatnika vrtića te svaku takvu osobu koja se zatekne u vrtiću treba upitati njezine namjere i službeno dopuštenje.

4. Ukoliko vam se kretanje osobe učini sumnjivo, o tome obavijestite ravnateljicu ili nekog od članova stručnog tima te dotičnu osobu ispratite do izlaza.
5. Ako nepoznata osoba postupa protuzakonito, odmah se obavještava policija.
6. Ovlaštene osobe redovito (na kraju radnog vremena) provjeravaju sva vrata i prozore kako bi se spriječio neovlašteni ulaz, odnosno provala u vrijeme kada u ustanovi nema nikoga.

II. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA DJETETA

1. POSTUPCI U SLUČAJU POVREDA I PRUŽANJA PRVE POMOĆI

1. Najčešći slučajevi pružanja prve pomoći su: gubitak svijesti, febrilne konvulzije, epi napadaj, gušenje stranim tijelom, veće tjelesne povrede, strano tijelo u nosu, uhu, oku, grlu, alergijske reakcije, toplinski udar ...

Prvu pomoć treba pružiti i kod: povišene temperature, povraćanja, proljeva, boli, malih nezgoda i povreda primjenjujući stečena znanja o pružanju prve pomoći.

2. Ponašanje u slučaju da se dijete ozlijedi:
  - Pomoći djetetu (primjenjujući stečena znanja o pružanju prve pomoći)
  - Ostati miran i sabran
  - Umiriti dijete
  - Pozvati najbližu odgojiteljicu ili dostupnu odraslu osobu da brine o ostatku skupine
  - Pozvati ravnateljicu ili člana stručnog tima
  - Pozvati roditelja i/ili Hitnu medicinsku pomoć ako je stanje hitnosti visoko
  - Dijete ni u kom slučaju ne ostavljati samo, bez nadzora odrasle osobe
  - S djetetom u pratnji po dostupnosti ide odgojitelj ili član stručnog tima.

3. Ukoliko je dijete potrebno prevesti u Opću bolnicu Bjelovar, prijevoz obavlja roditelj uz pratnju odgojitelja. Ukoliko roditelj nije dostupan, nije u mogućnosti doći ili nema prijevoz dijete se prevozi taksi službom u pratnji odgojitelja.
4. U objektu Dječjeg vrtića nalaze se ormarići Prve pomoći koje odgojitelj redovito popunjava potrebnim materijalom.
5. U svim situacijama pružanja hitne pomoći treba paziti na osobnu zaštitu (obavezno koristiti lateks rukavice kada se pruža prva pomoć djetetu koje krvari, osobito ako imate otvorenu ranu na rukama).
6. Odgojitelj je dužan povredu evidentirati u knjigu evidencije povreda i ispuniti obrazac izvješća o povredi.

2. POSTUPCI KOD POJAVE BOLESTI

1. Pri upisu djeteta u dječji vrtić, roditelj treba dostaviti potvrdu o obavljenom liječničkom pregledu. Potvrda treba sadržavati podatke o kroničnim bolestima i sve što može imati značaj za zdravlje djeteta.
2. Stručni suradnik upoznaje odgojitelje s važnim činjenicama o zdravlju djece, upućuju ih u situacije na koje treba obratiti posebnu pažnju, a tijekom godine prate stanje i razmjenjuju informacije.
3. Dječji vrtić je ustanova u kojoj borave isključivo zdrava djeca, odnosno kada je dijete bolesno ostaje kod kuće na roditeljskoj skrbi dok ne ozdravi. Bolesno dijete je izvor zaraze pa se povećava rizik većeg pobolijevanja u grupi, ono zahtijeva više pažnje i njege koja mu u Dječjem vrtiću ne može biti pružena.
4. U bolesna stanja najčešće se ubrajaju: povišena temperatura, povraćanje, proljev, akutne zarazne bolesti, razni osipi po koži, bol u trbuhu, angina, konjuktivitis, dječje gliste, uši u kosi, veće imobilizacije i sl.
5. U slučaju sumnje na jednu od ovih bolesti ili stanja, odmah se pozivaju roditelji kako bi se dijete zbrinulo na kućnu njegu.
6. Roditelj je dužan obavijestiti vrtić o izostanku i razlozima izostanka djeteta.
7. Nakon izostanka djeteta iz vrtića zbog bolesti, roditelj je dužan donijeti valjanu liječničku potvrdu.

8. Nakon izostanka djeteta iz vrtića zbog bolesti ili nekog drugog razloga u trajanju duljem od 60 dana, potrebno je da roditelj predoči potvrdu da dijete može boraviti u vrtiću.
9. Ukoliko dijete mora primati terapiju (lijekove), roditelji trebaju voditi računa da se terapija daje u vrijeme kada je dijete kod kuće jer se lijekovi u Dječjem vrtiću ne daju. U iznimnim situacijama, kada roditelji nisu dostupni ili su spriječeni, a lijek treba dati hitno (npr. kod jako visoke temperature), može ga dati odgojitelj (uz suglasnost roditelja).
10. Roditelji su dužni obavijestiti odgojitelje ukoliko dijete uzima neki lijek ili pomoćno ljekovito sredstvo.
11. U slučaju kroničnih bolesti (npr. dijabetes, opstruktivni bronhitis, epilepsija i slično) u stabilnoj fazi, uz dopuštenje liječnika dijete može boraviti u Dječjem vrtiću. Ako dijete treba primati lijekove, njih daje isključivo roditelj, a samo iznimno educirani odgojitelj uz pismeno dopuštenje roditelja i uputstvo nadležnog liječnika koje mora sadržavati sve važne podatke - dijagnozu, naziv lijeka, način primjene i doziranje lijeka te što učiniti u slučaju pogoršanja.

NI U KOM SLUČAJU NE OSTAVLJATI DIJETE SAMO, BEZ NADZORA
ODRASLE OSOBE

3. POSTUPANJA PRI EPIDEMIOLOŠKOJ INDIKACIJI PRIMJENJUJE SE KOD SVAKE POJAVE ZARAZNE BOLESTI

1. ODGOJITELJ
  - Kod prvih simptoma dijete izolirati i pozvati roditelja.
  - Svaku pojavu bolesti dojaviti stručnom timu.
  - Pratiti zdravstveno stanje druge djece.
  - Redovito provoditi mjere dezinfekcije i ostale protuepidemijske mjere (ovisno o vrsti bolesti).
2. STRUČNI TIM

- Po dojavu odmah dati prijedlog protuepidemijskih postupaka.
- Obavijestiti dežurnog epidemiologa.
- Stupiti u kontakt s pedijatrom.
- Nadzirati primjenu protuepidemijskih mjera.
- Pratiti pobol u skupini.
- Po potrebi organizirati roditeljski sastanak u suradnji s epidemiologom.

III. MJERE SIGURNOSTI U PREHRANI

1. MJERE SIGURNOSTI U PREHRANI DJECE ZA KOJE SU ODGOVORNI ODGOJITELJI

- U vrtić nije dozvoljeno unošenje hrane pripremljene u obitelji niti hrane koja nema deklaraciju proizvođača kao ni kremastih kolača koji imaju deklaraciju.
- Odgojitelji su odgovorni za unošenje i podjelu hrane koja može izazvati gušenje (žvake, bomboni, grickalice) ili teže alergijske reakcije.
- Prije obroka odgojitelj je dužan provjeriti jesu li sva djeca oprala ruke.
- Odgojitelji su odgovorni za osiguravanje dovoljne količine tekućine tijekom dana.
- Odgojitelji su dužni imati stalan nadzor nad djecom za vrijeme uzimanja obroka (odgojitelji sjede u istoj prostoriji s djecom).

2. MJERE SIGURNOSTI U PREHRANI DJECE ZA KOJE JE ODGOVORNO OSTALO OSOBLJE

- Spremište hrane mora udovoljavati propisima: lako čišćenje, pranje, ventilacija i/ili provjetravanje, mreža na prozoru kao zaštita od kukaca i glodavaca, svakodnevno održavanje čistoće u skladu s važećim mjerama pranja i dezinfekcije.

- Prijenos hrane mora biti organiziran da ne može doći do križne kontaminacije i za to je zadužena glavna kuharica.
- Posuđe korišteno u procesu pripreme hrane prati odvojeno od posuđa iz kojeg su jela djeca.
- Čišćenje, pranje, dezinfekcija prostorija za pripremu hrane obavlja se svakodnevno nakon što su završeni svi poslovi pripreme i raspodjele hrane kao i pranje i spremanje posuđa.
- Spremišta, sve radne prostorije za pripremanje hrane moraju biti zaštićene od glodavaca i zato treba ukloniti sve otpatke hrane, održavati opću higijenu i zaštitu.
- Žlice za provjeru pripremljenih obroka ne smiju se vraćati u hranu.
- Kuhinja se ne može koristiti kao prolaz u vrtić.
- U kuhinju ulazi samo kuhinjsko osoblje i stručni tim u propisanoj odjeći.
- Tekućine za pranje, čišćenje i dezinfekciju držati na posebnom mjestu označene čitkom i vidljivom etiketom o sadržaju.
- Zaposlenici koji spremaju, prevoze i preuzimaju hranu moraju dva puta godišnje izvršiti sistematski sanitarni pregled, a oni koji poslužuju jedan put godišnje što im se upisuje u zdravstvenu knjižicu.
- Osobe koje rukuju hranom ne smiju do ozdravljenja raditi u kuhinji ako su oboljela od prehlade, angine, upale grla i dušnika, bronhitisa, imaju proljev, povraćaju ili imaju visoku temperaturu, rane ili ozljede na koži.
- Zaposlenici koji rukuju s hranom moraju pažljivo održavati osobnu higijenu, a posebno čistoću ruku i noktiju – isključuju se nakit, dugi nokti i lak, moraju imati prikrivenu kosu.
- Zaposlenici moraju imati čistu odjeću tijekom rada s hranom koja se održava iskuhavanjem.
- Prilikom rukovanja s hranom ne smije se jesti, piti ili žvakati žvakaća guma.
- Za mjere sigurnosti u prehrani odgovara glavna kuharica uz ostalo osoblje prema zaduženju, a vozač za prijevoz hrane i održavanje vozila što dokumentiraju listama praćenja.

IV. MINIMUM HIGIJENSKIH MJERA I PLAN DEZINFEKCIJE

1. MINIMUM HIGIJENSKIH MJERA I PLAN DEZINFEKCIJE ZA SOBE DNEVNIH BORAVAKA VRTIĆ (spremačica)

Popis stvari	Učestalost čišćenja	Način čišćenja	Upotreba dezinfekcijskog sredstva	Vrsta dezinfekcijskog sredstva
Podne površine	2 x dnevno	mehanički		Klorni preparati
Zidne obloge	1 x tjedno	mehanički		
Krevetići plastični	1 x tjedno	mehanički	1 x tjedno	Klorni preparati
Stolovi	5 x dnevno	mehanički	3 x dnevno	Asepsol
Stolice	1 x tjedno i p.p.	mehanički	1 x tjedno	Klorni preparati
Ormari i police: - vanjski dio - unutarnji dio	1 x tjedno i p.p. 2 x godišnje	mehanički		Klorni preparati
Rasvjetna tijela	1 x mjesečno	mehanički		
Zavjese	4 x godišnje	strojno		Klorni preparati
Staklene površine: - vrata - prozori - staklene stijene	1 x dnevno 1 x tjedno i p.p. 1 x tjedno i p.p.	mehanički mehanički mehanički		
Radijatori	1 x tjedno i p.p.	mehanički		

Koš za otpatke	Po pražnjenju	mehanički	1 x dnevno po pražnjenju	Klorni preparati
Strunjače i elementi od skaja	1 x dnevno	mehanički	1 x dnevno	Klorni preparati
Tepisi	1 x dnevno 4 x godišnje	usisavanje pranje		
Deke	1 x godišnje i p.p.	strojno		
Navlake i plahte: - jaslice - vrtić	1 x tjedno i p.p. 2 x mjes. i p.p.	strojno strojno		

Sve površine koje zahtijevaju brisanje prašine, brišu se 1 x dnevno vlažnom krpom.

2. MINIMUM HIGIJENSKIH MJERA I PLAN DEZINFEKCIJE ZA GARDEROBE - HODNIKE (spremačica)

Popis stvari	Učestalost čišćenja	Način čišćenja	Upotreba dezinfekcijskog sredstva	Vrsta dezinfekcijskog sredstva
Podne površine	2 x dnevno	mehanički	1 x dnevno	Klorni preparati
Zidne obloge	1 x tjedno i p.p.	mehanički		
Drvene klupice	1 x dnevno	mehanički		
Prostor za cipele	1 x dnevno	mehanički		

Ormari	1 x tjedno i p.p.	Mehanički		
Rasvjetna tijela	1 x mjesečno	mehanički		
Zavjese	4 x godišnje	strojno		
Staklene površine: - vrata - prozori - staklene stijene		mehanički		
Radijatori	1 x tjedno	mehanički		Klorni preparati
Koš za otpatke	Po pražnjenju	mehanički		

Sve površine koje zahtijevaju brisanje prašine, brišu se 1 x dnevno vlažnom krpom.

3. MINIMUM HIGIJENSKIH MJERA I PLAN DEZINFEKCIJE ZA SANITARNE PROSTORE (spremačica)

Popis stvari	Učestalost čišćenja	Način čišćenja	Upotreba dezinfekcijskog sredstva	Vrsta dezinfekcijskog sredstva
Podovi	3 x dnevno	mehanički	2 x dnevno	Klorni preparati
Zidne pločice	1 x dnevno	mehanički	1 x dnevno	Klorni preparati
Ormari i police	1 x dnevno	mehanički	1 x dnevno	Klorni preparati
Umivaonici i slavine	3 x dnevno	mehanički	3 x dnevno	Klorni preparati
WC	3 x dnevno	mehanički	1 x dnevno	Klorni preparati
Pregrade oko WC i vrata	1 x dnevno	mehanički	1 x dnevno	Klorni preparati
Tuš kade	Nakon	mehanički	Nakon upotrebe	Klorni preparati

		upotrebe			
Stol	za	1 x dnevno	mehanički	1 x dnevno	Klorni preparati
previjanje					
Kante	za	po pražnjenju	mehanički	po pražnjenju	Klorni preparati
otpatke					
Kutije	za	1 x dnevno	mehanički	1 x dnevno	Klorni preparati
ručnike	za				
jednokratnu					
upotrebu					
Dozatori	za	1 x dnevno	mehanički	1 x dnevno	Klorni preparati
tekući sapun					
Kanta	za	1 x dnevno	mehanički	1 x dnevno	Klorni preparati
odlaganje		po pražnjenju		po pražnjenju	

Sve površine koje zahtijevaju brisanje prašine, brišu se 1 x dnevno vlažnom krpom.

4. MINIMUM HIGIJENSKIH MJERA I PLAN DEZINFEKCIJE ZA KUHINJSKIH PROSTORA (kuharica)

Popis stvari	Učestalost čišćenja	Način čišćenja	Upotreba dezinfekcijskog sredstva	Vrsta dezinfekcijskog sredstva
Prije početka rada dezinficirati radne površine!				
Priprema voća i povrća				
Radna ploha	Nakon upotrebe	mehanički	Nakon upotrebe	Klorni preparati
Sudoper	Nakon upotrebe	mehanički	Nakon upotrebe	Klorni preparati
Univerzalni stroj	Nakon upotrebe	mehanički	Nakon upotrebe	Klorni preparati
Zidne pločice	1 x dnevno	mehanički		Klorni preparati

Podovi	2 x dnevno	mehanički	1 x dnevno	Klorni preparati
Vrata (posebno kvake)	2 x dnevno	mehanički		
Zaštitna mreža	1 x mjesečno	mehanički		
Priprema tijesta i kolača				
Radna ploha	Nakon upotrebe	mehanički	Nakon upotrebe	Klorni preparati
Pećnica	Nakon upotrebe	mehanički	Nakon upotrebe	Klorni preparati
Stroj za izradu tijesta	Nakon upotrebe	mehanički	Nakon upotrebe	Klorni preparati
Priprema mesa				
Radna ploha	Nakon upotrebe	mehanički	Nakon upotrebe	Klorni preparati
Sudoper	Nakon upotrebe	mehanički	Nakon upotrebe	Klorni preparati
Panj i daska	Nakon upotrebe	mehanički	Nakon upotrebe	Klorni preparati
Štednjak	Nakon upotrebe	mehanički		
Friteza	Nakon upotrebe	mehanički		
Napa i ventilator		mehanički		
Ostali pribor				
Suđe (rostfraj, porculan, staklo)	Nakon upotrebe	mehanički	Nakon svake upotrebe	Klorni preparati
Pribor za jelo, crno suđe, termos posude	Nakon upotrebe	mehanički	Nakon svake upotrebe	Klorni preparati

Kolica za serviranje	Nakon upotrebe	mehanički	1 x dnevno	Klorni preparati
Police odlaganje suđa (otvorene, zatvorene)	1 x dnevno	mehanički	1 x tjedno	Klorni preparati
Stroj za pranje suđa		mehanički	1 x tjedno	Klorni preparati
Kanta za otpatke i smeće	Po pražnjenju	mehanički	Po pražnjenju	Klorni preparati
PVC posuđe	Nakon upotrebe	mehanički	Nakon upotrebe	Klorni preparati
Radna odjeća u kuhinji	svakodnevno	Strojno pranje		

5. MINIMUM HIGIJENSKIH MJERA I PLAN DEZINFEKCIJE ZA SKLADIŠTE ŽIVEŽNIH NAMIRNICA (kuharica)

Popis stvari	Učestalost čišćenja	Način čišćenja	Upotreba dezinfekcijskog sredstva	Vrsta dezinfekcijskog sredstva
Police	1 x tjedno	mehanički		Klorni preparati
Hladnjak - vanjski dio - unutarnji dio	1 x dnevno 1 x tjedno i p.p.	mehanički	Kod svakog čišćenja	Klorni preparati
Zamrzivač - vanjski dio - unutarnji dio	1 x tjedno Prema potrebi	mehanički	Kod svakog čišćenja	Klorni preparati
Zidovi i vrata	1 x tjedno	mehanički		Klorni preparati

Pod	1 x dnevno	mehanički	1 x dnevno	Klorni preparati
Vaga	Nakon upotrebe	mehanički		Klorni preparati
Skladište potrošnog materijala		mehanički		Klorni preparati
- police	1 x mjesečno		1 x mjesečno	
- zidovi	1 x mjesečno			
- vrata i pod	1 x tjedno		1 x tjedno	

Sve površine koje zahtijevaju brisanje prašine, brišu se 1 x dnevno vlažnom krpom.

6. MINIMUM HIGIJENSKIH MJERA I PLAN DEZINFEKCIJE ZA VANJSKE POVRŠINE (spremačica)

Popis stvari	Učestalost čišćenja	Način čišćenja
Zelene površine - održavanje	1 x dnevno	Skupljanje otpadaka
Betonske površine	1 x dnevno	mehanički
Koševi za smeće	1 x dnevno	mehanički
Pješčanici	1 x dnevno	Skupljanje otpadaka i prekopavanje

7. MINIMUM HIGIJENSKIH MJERA I PLAN DEZINFEKCIJE ZA GARDEROBE ZA ODRASLE (spremačica)

Popis stvari	Učestalost čišćenja	Način čišćenja	Upotreba dezinfekcijskog sredstva	Vrsta dezinfekcijskog sredstva
Garderobni ormari	1 x tjedno i p.p.	mehanički		

Sanitarni čvor	3 x dnevno	mehanički	1 x dnevno	Klorni preparati
----------------	------------	-----------	------------	------------------

Sve površine koje zahtijevaju brisanje prašine, brišu se 1 x dnevno vlažnom krpom.

8. MINIMUM HIGIJENSKIH MJERA KANCELARIJE (spremačica)

Popis stvari	Učestalost čišćenja	Način čišćenja
Podne površine	1 x dnevno	mehanički
Ormari, stolovi, stolice i ostalo	1 x dnevno	mehanički
Vrata	1 x tjedno i p.p.	mehanički
Koš za otpatke	1 x dnevno	mehanički
Rasvjetna tijela	1 x mjesečno	mehanički
Zavjese	3 x godišnje	strojno
Staklene površine	1 x tjedno	mehanički
Radijatori	1 x tjedno	mehanički
Tepisi		

Sve površine koje zahtijevaju brisanje prašine, brišu se 1 x dnevno vlažnom krpom.

9. MINIMUM HIGIJENSKIH MJERA I PLAN DEZINFEKCIJE (odgojitelji)

VRTIĆ

Vlaženje zraka i postupak s ovlaživačima:

u zimskim mjesecima, za vrijeme centralnog grijanja, na radijatore ih treba staviti.

Postupak s pedagoški neoblikovanim materijalom:

Biološko razgradiv materijal (grane, lišće, sjemenke, mahovine, voće i povrće...) uklanjati pravovremeno zbog procesa raspadanja i truljenja.

Voditi brigu o izboru pedagoški neoblikovanog materijala. Ne unositi u vrtić ambalažu od jaja, ispuhana jaja, ambalažu mlijeka i mliječnih proizvoda.

Ne prihvaćati donacije starih tepiha, tapeciranog i oštećenog namještaja te drugih predmeta koji bi mogli ugroziti sigurnost i zdravlje djece.

Odgovornik je dužan strukturirati prostor u funkciji djetetovih potreba i održavanja higijene na tom prostoru.

Održavanje igračaka:

Drvene igračke: 2 x mjesečno, mehanički

Plastične i gumene:

Jaslice: 1 x dnevno mehanički, dezinfekcija klornim preparatom 1 x dnevno.

Vrtić: 1 x tjedno mehanički, dezinfekcija klornim preparatom 1 x tjedno.

Platnene igračke:

Jaslice: 2 x mjesečno strojno pranje.

Vrtić: 1 x mjesečno strojno pranje.

13.2. PRESLIKE DIPLOMA

U prilogu dostavljamo četiri diplome za odgojiteljice koje će voditi program, dvije diplome od nestručnih zamjena (dadilja) koje su primljene nakon objavljenog natječaja zbog nedostatnog odaziva stručnih voditelja programa (odgojitelja/odgojiteljica) i jednu diplomu od nestručne zamjene (učiteljice razredne nastave) koja ima obavezu stručne prekvalifikacije.

Ravnateljica

Bokan

Martina Sabadžija Bokan,

Mag.praesc.educ.